

Hírek a külföldi élelmiszer-minőségsszabályozás eseményeiről

40/95 EU – Új rendelet az állategészségügyi bizonyítványokkal kapcsolatos visszaélések megszüntetésére

Az Európai Unió igen gyorsan reagált a Bizottság jelentésére, miszerint sok a visszaélés az állati eredetű termékek szállítmányait kísérő állategészségügyi bizonyítványok körül. Az ezzel kapcsolatos decemberi rendeletervezetet az Európai Parlament 1995. február 17-én módosítás nélkül jóváhagyta, és a Miniszteri Tanács aláírását, majd a hivatalos közzétételt követő 30. napon az Unió egész területén hatályba lép. A Tagállamok már az Európai Egységes Piac létrehozásakor megállapodtak abban, hogy megszüntetik az országhatárokon levő ellenőrző állomásokat és kizárólag a származási ország közegészségügyi és állatorvosi hatóságai által kibocsátott hivatalos tanúsítványok kölcsönös elismerésére támaszkodnak. A rendszer helyes működése tehát maximálisan épít a kölcsönös bizalomra, amint azt az új rendelet előszavában is aláhúzzák. A csalások és a szélhámosságok mellett azonban az adminisztráció pontatlanságai is komoly gondot jelentenek, ezért mindenképpen helyénvaló a szigorúbb ellenőrzés. Az új rendelet megtiltja az üres vagy nem teljes mértékben kitöltött bizonyítványok aláírását, valamint az igazolás kiadását olyan küldeményekre, amelyek valamilyen okból kifolyólag nem mentek át megfelelő ellenőrzésen. A tanúsítványt kiállító hatósági tisztviselők kizárólag olyan termékre adhatnak ki igazolást, amelyre nézve biztos szaktudással és ismeretekkel rendelkeznek. A bizonyítványok esetleges hamisításának elkerülésére a hatóságok kötelesek megőrizni a másolati példányokat és gondoskodni az ellenőrzést végző személyek megfelelő jogállásáról és pártatlanságáról. A rendelet a nemzeti hatóságok feladatává teszi a bizonyítványokkal való visszaélések felderítését és szankcionálását is. Alapelv, hogy a bírság összege nem lehet kisebb, mint a tisztességtelenül elért anyagi előny. (World Food Regulation Review, 1995. április, 5-6. oldal)

41/95 USA – 66-féle betiltott peszticidet találtak zöldség- és gyümölcsfélékben

A Környezetvédelmi Munkacsoport (EWG) 1995. február 16-án kiadott jelentése megállapítja, hogy sok, egészségügyi okból betiltott vagy felhasználásra csak korlátozottan engedélyezett peszticid kerül be az

élelmiszerekbe az Egyesült Államokban. Az Élelmiszer és Gyógyszer Adminisztráció (FDA) peszticid megfigyelési programjának számítógépes feljegyzéseit tanulmányozva az EWG összesen 66 illegális szermaradványt talált 42-féle zöldségben és gyümölcsben. Ezek közül említést érdemelnek a következők:

- kaptán, amelyet valószínű rákkeltő hatása miatt a Környezetvédelmi Hivatal (EPA) 30 termény vonatkozásában teljesen betiltott;
- klórpirifosz, a népszerű háztartási csótányirtó;
- metamidafosz, mérgező hatású rovarirtószer;
- endoszulfán, a DDT kémiai rokona.

Az EWG említett jelentése azt a javaslatot fogalmazza meg, hogy az élelmiszerek biztonságos voltának garantálásával, illetve a szövetségi előírások betartásával kapcsolatos felelősség legnagyobb részét az élelmiszeriparnak kell viselnie. Az EWG-javaslat előirányozza továbbá az élelmiszerbiztonság újszerű megközelítését az ún. HACCP rendszer (Veszélyelemzés a Kritikus Szabályozási Pontokon) alapján, amelyet már jelenleg is sikeresen alkalmaznak elsősorban a konzervipar területén a mikrobiológiai szennyeződések felderítésére és kiküszöbölésére. A HACCP rendszer a minőségellenőrzés oldaláról közelíti meg az élelmiszerek biztonságát, megosztva a felelősséget a kormány és az ipar között. Az eljárás jól alkalmazható lenne az élelmiszerek tiltott peszticidekkel való szennyeződésének elkerülésére is. (World Food Regulation Review, 1995. április, 14-15. oldal)

42/95 Új-Zéland – Vitára bocsátják az 1981. évi Élelmiszertörvény tervezett módosításait

1994. augusztusában az új-zélandi kormány arra a felismerésre jutott, hogy az ország élelmiszer adminisztrációs rendszerének továbbfejlesztését nagyban elősegítenék a jogi szabályozás bizonyos átmeneti jellegű változtatásai, illetve azok nyilvános vitára bocsátása. 1995. február 28-án napvilágot látott az "Élelmiszerbiztonság és szabványosítás" című kiadvány, amely – többek között – az alábbi módosításokat javasolja az 1981. évi Élelmiszertörvény vonatkozásában:

- olyan alapeljárás kidolgozása az élelmiszer-szabványosítás számára, ami nyitott, könnyen áttekinthető és felülvizsgálható (a későbbiekben szóba jöhet az Ausztráliával közös szabványosítási tevékenység is);
- az élelmiszerbiztonsági programok összekapcsolása a minőségirányítási rendszerek kialakítására irányuló ipari kezdeményezésekkel a nemzetközi trendek és a műszaki innováció alapján.

Az Új-Zélandi Egészségügyi Minisztérium tudomása szerint már számos élelmiszeripari vállalat alkalmazza a HACCP rendszert (Veszélyelemzés a Kritikus Szabályozási Pontokon). A törvénymódosítás egyik célja az ilyen

irányú erőfeszítések elismerése és maximális támogatása. A vitairatban foglaltak egyértelműen tanúsítják, hogy az élelmiszerbiztonság terén Új-Zéland végre elmozdult az ellenőrzésen és felügyeleten alapuló szabályozási rendszerektől a minőségbiztosítás felé, ami nemzetközi megítélésben is sokkal hatékonyabban funkcionál. Az új javaslatok egyelőre az önkéntességre helyezik a hangsúlyt, hogy az ipar és a törvényhozók minél több tapasztalatra tegyenek szert a hatékony és költségkímélő adminisztratív mechanizmusok kialakításában. A jelenlegi szabályozási rendszer ugyanis képtelennek bizonyult az élelmiszerekkel kapcsolatban rendkívül gyakran előforduló megbetegedések számának visszaszorítására. (World Food Regulation Review, 1995. április, 10. oldal)

43/95 Japán – A mikroorganizmusok jelenlétének kimutatása luciferáz enzim segítségével

A szójamártásairól széles körben ismert Kikkoman Corp. nevű japán vállalat új eljárást dolgozott ki a luciferáz nevű, a mikroorganizmusok jelenlétének kimutatására használt enzim tömegmérétekben való gyártására. Az előzetes elképzelések szerint a luciferázt más biotechnológiai módszerekkel együttesen kívánják alkalmazni az élelmiszerek és az ivóvíz baktériumos szennyezettségének kimutatására, illetve a mikrobaszám meghatározására. A luciferáz természetes körülmények között a szentjánosbogarakban fordul elő. A minden élő sejtben jelenlevő, az energiaforgalom szempontjából döntő fontosságú adenzin-trifoszfát (ATP) hatására az enzim fényt bocsát ki. Mesterséges úton eddig a luciferázt csak igen kis mennyiségben tudták előállítani, módfelett drágán. A Kikkoman Corp. által szabadalmaztatott új módszer szerint a luciferáz-gént beültetik az *Escherichia coli* kromoszómába, majd a baktériumot tömeges méretekben elszaporítják. A további fejlesztési erőfeszítések arra irányulnak, hogy a luciferázt olyan technológiával együtt alkalmazzák, amely – az antitestekhez való kapcsolódás útján – lehetővé teszi az egyes specifikus baktériumok (pl. *Salmonella*) jelenlétének kimutatását az élelmiszerekben. Egy ilyen eljárás sokkal gyorsabb és költségkímélőbb lenne a hagyományos módszereknél. A szakembereknek már sikerült olyan "mutáns" luciferázt előállítaniuk, amely különböző színű fényt produkál a világos sárgától a zöldessárgán át az élénkzöldig, ami megkönnyítheti az egyes specifikus baktériumfajok gyors felismerését. A luciferázt már jelenleg is széles körben alkalmazzák az ATP kimutatására. (World Food Regulation Review, 1995. április, 7. oldal)

44/95 EU – Túlszabályozás helyett a lényegre kell koncentrálni

Az Európai Egységes Piac létrehozása által megnövekedett élelmiszer-törvényhozási csúcstevékenység után 1995-ben várhatóan nyugodtabb időszak következik. A Bizottság 68 oldalas munkaprogramja, amelyet 1995. február 15-én adtak át az Európai Parlamentnek, mindössze két helyen hivatkozik az élelmiszerekre. Az első az ipari versenyképességgel foglalkozó fejezetben található, ahol egy konzultatív jellegű "zöld könyv" elkészítését helyezik kilátásba. Megfigyelők ezt úgy értékelik, mint az EU újabb horizontális irányú elmozdulását egy általánosított, a nemzeti határokat figyelmen kívül hagyó élelmiszerszabályozás felé (korábban ugyanis inkább a vertikális szemlélet érvényesült, amely specifikus előírásokat állapított meg az egyes élelmiszer-kategóriákra). A második hivatkozás a munkaprogram fogyasztói politikával foglalkozó részében fordul elő, ahol a Bizottság olyan új intézkedések meghozatalát ígéri, amelyek világosabbá, egyszerűbbé és jóval áttekinthetőbbé teszik az élelmiszerek feliratozását, illetve az ár megjelölését. Jacques Santer, a Bizottság elnöke kijelentette: "Nem szabad a túlszabályozás hibájába esnünk. Kevesebbet kell dolgoznunk, de jobban, miközben a lényegre koncentrálnunk." Legfontosabb feladatának a fogyasztói bizalom megőrzését tartja, és hivatali ideje alatt ennek a célnak kívánja alárendelni a törvénykezési munkát. (World Food Regulation Review, 1995. április, 5. oldal)

45/95 London – A külső szakvélemény fokozottabb figyelembe vételére ösztönzik a kisvállalatokat

A William Waldegrave mezőgazdasági miniszter által 1995. február 13-án nyilvánosságra hozott kezdeményezés célja, hogy az élelmiszeripari kisvállalatok nagyobb mértékben alkalmazzanak külső vezetőket, így véve igénybe azok szaktudását. A miniszter szerint ennek a költségkímélő módszernek nagy lehetőségei vannak elsősorban a pénzügyek, az export és a marketing területén. A februári kezdeményezés részét képezi az 1994 júniusában meghirdetett Marketing Fejlesztési Programnak, amely 50%-os támogatást nyújt a következő költségek fedezéséhez:

- a külső vezető igénybe vételével kapcsolatos kiadások,
- piackutatás és kivitelezhetőségi tanulmányok elkészítése,
- a vezetők továbbképzése,
- a jobb gyártási gyakorlat kifejlesztésének előmozdítása,
- új termelési csoportok létrehozása, megerősítése, egyesítése.

A Marketing Fejlesztési Program keretében eddig több mint 100 vállalkozás támogatására került sor az élelmiszerlánc teljes vonalán, kezdve a mezőgazdasági és kertészeti alapanyag-termeléstől egészen az

élelmiszerek feldolgozásáig. (World Food Regulation Review, 1995. április, 12. oldal)

46/95 London – Új rendeletek a húsok termelésére és forgalmazására

A friss hús, a baromfihús, valamint a tenyésztett szárnyas vad- és nyúlhús előállításának és forgalmazásának új szabályozása került a parlament elé, ami a vonatkozó 1992., illetve 1994. évi jogszabályokat fogja helyettesíteni. A rendelet-tervezetek benyújtása részét képezi a miniszterelnök deregulációs kezdeményezéseinek, amellyel mentesítéseket tartalmaznak a csak csomagolt húst kezelő hűtőraktárak tekintetében. A húsok higiéniai ellenőrzésének felelősségét mindkét rendelet kiveszi a helyi hatóságok kezéből, és az újonnan megalakított Hús Higiéniai Szolgálatra (MHS) ruházza azt. Az új rendeletek 1995. április 1-én lépnek hatályba és végrehajtásukról is az MHS gondoskodik. A Mezőgazdasági, Halászati és Élelmezésügyi Minisztérium (MAFF) szerint az MHS sokkal hatékonyabban és a helyi hatóságokhoz viszonyítva jelentős, mintegy 10%-os költségmegtakarítással biztosítja majd a rendeletekben foglaltak megvalósítását (ez utóbbi akár 4,7 millió fontot is kitehet). További előnyök várhatók az MHS nemzeti intézmény jellegéből kifolyólag is. (World Food Regulation Review, 1995. április, 11. oldal)

47/95 Németország – Igen sikeres a Green Dot kezdeményezés

A csomagolóanyagok újrafelhasználására irányuló német Green Dot kezdeményezés 3 másik országban – Ausztriában, Franciaországban és Belgiumban – is követőkre talált. Ezekben az államokban a német eredetihez hasonló újrahasznosítási programokat dolgoztak ki. Mexikó, Lengyelország, Spanyolország és Portugália pedig azt tervezi, hogy megszerzi a licencet a Green Dot embléma használatához. A felsoroltakon kívül azonban más országok – így pl. Japán, az Egyesült Államok és Argentína – is érdeklődik az átfogó német hulladék kezelési rendszerek iránt. Európában szoros együttműködésre és harmonizációra van szükség az egyes nemzeti Green Dot programok között, hogy egységessé váljék az engedélyezési rendszer és az embléma használata. Ennek érdekében létrehozták Brüsszelben az egyelőre 100%-ig német tulajdonban levő Európai Csomagolóanyag Visszanyerési Szervezetet (PRO), amely megkezdte a puhatolózó tárgyalásokat a licence megadásának feltételeiről. (World Food Regulation Review, 1995. április, 7. oldal)

48/95 London – WTO-jelentés a nemzetközi húspiac alakulásáról az Uruguay-i Forduló várható hatásainak figyelembe vételével

A Világkereskedelmi Szervezet (WTO) 1995. március 10-én a nemzetközi húspiacról nyilvánosságra hozott éves jelentésében megállapítja: az Európai Unió zsugorodó marhahús-kivitele hozzájárul az árak és a kínálat stabilizálódásához a világpiacon, de lehetőséget ad a többi ország számára is az export fokozására. Ez az irányzat várhatóan folytatódik 1995-ben, amikor az EU marhahús-kivitelének 17%-os további csökkenésére lehet számítani, ami hozzájárul majd az Egyesült Államok, Ausztrália és Brazília világpiaci részesedése növekedéséhez. Az említett éves jelentés külön melléklete részletesen elemzi a marha- és borjúhús termelésének, fogyasztásának, kereskedelmének és áralakulásának irányzatait, de foglalkozik a sertés-, a juh- és a baromfihús vonatkozásában tapasztalható tendenciákkal is. Vizsgálja az Uruguay-i Forduló megállapodásaiban a hústermékek piacra jutásával, illetve a húsexportőrök támogatásával kapcsolatosan vállalt kötelezettségek teljesülését 41 ország és az Európai Unió tekintetében. Jegyzékbe foglalja továbbá a marhahúsról szóló GATT-egyezmény 27 tagállamában a hústra vonatkozóan kialakított fontosabb politikai intézkedéseket. A volt Szovjetúnióval és a középkelet-európai régió országaival kapcsolatban a jelentés megjegyzi, hogy bár a stabilizálódás bizonyos jelei mutatkoznak, tovább folytatódik az állatállomány és a belföldi fogyasztás gyors csökkentése. Világviszonylatban viszont az előrejelzések szerint minden húsféleség növekvő termelésére számíthatunk, melynek hajtómotorja a folytatódó gazdasági fellendülés. Az USA piacain tapasztalható nagy kínálat valószínűleg a marha- és sertéshús-árak esését, illetve nyomás alatt tartását eredményezi majd. A jelentés melléklete külön foglalkozik az Uruguay-i Fordulónak a húszágazat világméretű fejlődésére gyakorolt hatásaival. Eszerint a vámosítás, a kereskedelmi korlátok leépítése és a csökkent export szubvenciók eredményeként az export bővülése és az árak stabilizálódása várható. Egyedül a 3 legjelentősebb piacon – EU, Korea és USA – közel 1 millió tonnás növekményre számíthatnak 2000-ig a marhahús-exportőrök. (World Food Regulation Review, 1995. május, 18-19. oldal)

49/95 London – Felmérés készült a gyermekek táplálkozásáról

Igen részletes vizsgálatot végeztek Nagy-Britanniában az iskolás kort még el nem ért gyerekek étrendjének és táplálkozási állapotának felmérésére. Az 1995. március 22-én nyilvánosságra hozott adatok szerint a gyermekek általában jól tápláltak, amellet magasabbak és esetenként a testsúlyuk is nagyobb, mint a 60-as évek végén lefolytatott utolsó nagyobb vizsgálat idején volt. A gyermekek 70%-a leginkább fehér kenyeret, kekszféléket,

üdítőitalokat, teljes tejet, sós szendvizset, burgonyát és cukrászsüteményt fogyaszt. A legnépszerűbb gyümölcsök az alma, a körte és a banán. Nyers zöldségfélét és salátát a gyermekek negyedrésze sem eszik rendszeresen. A napi energiafelvétel valamennyi vizsgált korcsoportban alatta marad az ajánlott értéknek. A teljes energia 36%-a zsírokból származik. A B és C vitamin fogyasztása meghaladja az ajánlottat. A vizsgálat elvégzését a Mezőgazdasági, Halászati és Élelmezésügyi Minisztérium (MAFF) rendelte el, hogy megfelelő információ álljon rendelkezésre a jövőbeli élelmezési programok megszervezéséhez. (World Food Regulation Review, 1995. május, 21-23. oldal)

50/95 Bangkok – Ajánlásokat fogadtak el a biotechnológia alkalmazásának biztonsági vonatkozásairól

14 ázsiai és csendes-óceáni ország 67 képviselője vett részt Bangkokban március elején azon a konferencián, ahol a biotechnológiai eljárásokkal kapcsolatos biztonsági kérdésekről volt szó. A résztvevők számos ajánlást dolgoztak ki, amelyek újszerű és nemzetközi szinten harmonizált, egységes hozzáállást sürgetnek a kockázati tényezők felméréséhez és kezeléséhez. Felhívás hangzott el megfelelő irányelvek elfogadására, illetve a meglévő törvényi szabályozás célirányos módosítására, továbbá egy biotechnológiai biztonsággal foglalkozó regionális fórum létrehozására tudósok, környezetvédelmi csoportok és egyéb prominens személyek közreműködésével. Más ajánlások az információáramlásra és a kölcsönösen elfogadható adatok kidolgozására, továbbá a minden kockázattól mentes élő szervezetek meghatározására vonatkoznak. Kiemelt jelentőséggel bír a biotechnológia alkalmazásával kapcsolatos társadalmi-gazdasági és etikai szempontok fontosságának elismerése is. A konferencia megrendezésének különös aktualitást adott az a tény, hogy a szóbanforgó térségben egyre növekvő mennyiségben kerülnek genetikailag módosított szervezetek a környezetbe (pl. Kínában már majdnem 2 éve árusítanak ilyen paradicsomot). Elengedhetetlennek látszik tehát az egységes, nemzetközileg elfogadott műszaki-technikai irányelvek megalkotása, amelyek minden tekintetben szabályoznák a biotechnológiai eljárások során felmerülő biztonsági kérdéseket. Jó példával jár elől e téren a Fülöp-szigetek, ahol átfogó irányelveket alkalmaznak a genetikai manipulációkra, valamint az emberekre és a környezetre nézve potenciálisan veszélyt jelentő szervezetekkel kapcsolatos minden tevékenységre. Hasonló irányelveket fogalmazott meg 1993-ban Thaiföld és Szingapúr is. (World Food Regulation Review, 1995. május, 20. oldal)

51/95 USA – Javaslatok a Codex Alimentarius szabványosítási munkájának továbbfejlesztésére

A Koordinátori Iroda által kidolgozott US Codex Stratégiai Tervezet előíranyozza a nagyobb kölcsönös megfelelést a nemzeti szabályozás, illetve a nemzetközi szabványok és irányelvek között. Az 1962-ben a világméretű élelmiszer-kereskedelem és a fogyasztók védelme érdekében létrehozott Codex Alimentarius nevű nemzetközi szervezet ajánlott szabványai közül az Egyesült Államok eddig csak igen keveset fogadott el és honosított. Ez a tény nem annyira a fogyasztóvédelem hiányosságaira, mint inkább anyagi és törvényhozási okokra vezethető vissza. Az élelmiszer-kereskedelem napjainkban egyre jobban felgyorsult internacionalizálódása és az USA világpiaci versenyképességének megőrzése most már egyaránt újszerű megközelítést sürget e téren. Gyorsan változnak ugyanis a fogyasztók elvárásai az élelmiszerek biztonságával és összetételével kapcsolatban, fejlődnek a termelési technológiák, és a GATT is javasolja a Codex szabványok fokozott figyelembe vételét. A Stratégiai Tervezet kiemeli, hogy ezen szabványok nagyobb mérvű elfogadása az elkövetkező 5-10 éven belül megerősítheti az USA vezető szerepét a Codex Alimentarius szervezetében. Az Egyesült Államok maximálisan támogatja a nemzetközileg elismert, tudományos alapokon álló élelmezés-egészségügyi és biztonsági szabványok kidolgozását. Ehhez a tervezet olyan eljárások kialakítását javasolja, amelyek minden érintett fél, elsősorban az egyes országok, fogyasztói csoportok, az élelmiszergyártók és a vegyipar, valamint a nemzetközi szervezetek érdekeit egyaránt figyelembe veszik. (World Food Regulation Review, 1995. május, 16-17. oldal)

52/95 London – A kormány átmeneti támogatást nyújt az MHS költségeihez

Az újonnan létrehozott Hús Higiéniai Szolgálatnál (MHS) felmerülő költségek átmenetileg kormánytámogatásban részesülnek – jelentette be 1995. március 29-én Angela Browning, a Mezőgazdasági, Halászati és Élelmezésügyi Minisztérium (MAFF) parlamenti titkára. Az MHS 1995. április 1-én kezdte meg működését, mint a MAFF végrehajtó szervezete. Feladata a friss húsok biztonságos voltának és higiéniájának ellenőrzése, valamint a közegészségügyi szempontok érvényesítése, ami eddig a helyi hatóságok kompetenciájába tartozott. Az ellenőrzést végző szakemberek díjazására – ami jelenleg még parlamenti vita tárgyát képezi – óránként 14, illetve baromfihús esetében 12,50 fontot javasolnak. A hatósági állatorvosi szolgálat (OVS) igénybe vételéért a tényleges költségeken túlmenően az MHS rezsijének egy részét is felszámítják. Az új rendszerre való áttérés idején (1995/96-ban) az MHS kedvezményes áron

dolgozna, s ehhez szükséges az átmeneti támogatás. Figyelembe kell venni azonban az Európai Unió vonatkozó törvényeit is, amelyek egy bizonyos költségszint mellett tiltják az ellenőrzési-felügyeleti tevékenységek szubvencionálását. (World Food Regulation Review, 1995. május, 7. oldal)

53/95 EU – Aggodalom a kockázati tényezőkről szóló új direktíva várható kihatásai miatt

Az Európai Parlament tagjai aggodalmuknak adtak hangot a lehetséges katasztrófák és a veszélyes anyagok kontrolljáról szóló direktíva-tervezetnek a szesziparra gyakorolt várható kihatásai miatt. Az új irányelv, amely az 1982. évi ún. Seveso Direktívát váltaná fel, kiterjed többek között a lepárló üzemekre és az alkohol-raktárakra is. A Parlament Környezetvédelmi Bizottsága úgy vélekedik, hogy az új javaslat szakít a Seveso Direktíva hagyományaival, amely komplex jegyzékekbe foglalja a veszélyes anyagokat és ipari tevékenységeket. Ritt Bjerregaard, a környezetvédelmi ügyekért felelős új tisztviselő azonban elutasítja a szeszipar általános mentesítését célzó módosítást. Az új direktíva az Európai Unió valamennyi, veszélyes anyagok felhasználásával vagy tárolásával foglalkozó létesítményét érintené. (World Food Regulation Review, 1995. május, 4-5. oldal)

54/95 Japán – Új, az európai előírásokkal harmonizált ásványvíz-szabványok

Az Egészségügyi és Népjóléti Minisztérium (MHW) bejelentése szerint a 1995. június elején életbe lépő új ásványvíz-szabványok nagyobb hangsúlyt helyeznek az ólomtartalom felső határértékének megszigorítására, valamint általában a szennyeződésekre. Az új szabványok kialakításánál messzemenően figyelembe vették a Codex Alimentarius Bizottság által kidolgozott, természetes ásványvizekre vonatkozó európai regionális standard-eket, így segítve elő a harmonizálást. A változtatások gyakorlatilag könnyítenek vagy kiküszöbölnék egy sereg jelenlegi megszorítást, amelyek főleg az ízre, színre, illatra, zavarosságra, továbbá a vas- és klórionok mennyiségére vonatkoznak. Az új szabványok ezeket a tényezőket kevésbé fontosnak ítélik, ugyanakkor felére – 0,05 mg/literre – csökkentik a megengedhető ólomtartalmat. A következő anyagok egyáltalán nem lehetnek jelen az ásványvizekben kimutatható mennyiségben: felületaktív reagensek, fenol származékok, szerves foszfort tartalmazó peszticidek, ásványi olaj, aromás szénhidrogének. Az MHW megfontolása szerint ezek a vegyületek azért bírnak különös jelentőséggel, mivel indikátorként jelzik a természetes vízforrások esetleges elszennyeződését. Az európai

szabványokkal harmonizált további előírások az alábbi maximális értékeket engedélyezik: 5 mg/l cink, 2 mg/l mangán, 12 mg/l szervesanyag, 1 mg/l bárium, 0,05 mg/l szulfid, 0,01 mg/l szelén, 30 mg/l borát és 2 mg/l fluorid. Amennyiben ez utóbbi érték meghaladja a jelenlegi előírások által engedélyezett 0,8 mg/litert, a palack címkéjén megfelelő figyelmeztetést kell feltüntetni. Az új szabványokban foglalt változtatásokat az MHW Élelmezés Egészségügyi Kutató Tanácsa javasolta. A 2 hónapos türelmi időszak alatt – a minisztérium végleges döntését megelőzően – nem érkeztek észrevételek a tervezettel kapcsolatban. (World Food Regulation Review, 1995. június, 7. oldal)

55/95 London – Tej- és tejtermékek-higiéniái előírások honosítása

1995. április 18-án kerültek a Parlament elé az új Tejtermék-Higiéniái Szabályzatok, amelyek – az Európai Unió vonatkozó előírásainak végrehajtásával – hatályon kívül helyezik az Egyesült Királyságban jelenleg érvényes legtöbb tejjel kapcsolatos törvényes követelményt. A tervek szerint 1995. május 9-én jogerőre emelkedő új szabályozás a módosított 46/92/EEC számú direktívában foglaltak nemzeti megvalósításaként fogható fel. Ezek az irányelvek – amelyeket 1994 nyarán széleskörű társadalmi konzultációnak vetettek alá – általános követelményeket fogalmazzak meg a tehéntől, juhtól, kecskétől és bivalytól származó nyerstejjel és hőkezelt tejjel, valamint az azokból feldolgozott élelmiszeripari készítményekkel kapcsolatban, beleértve a termelést és a forgalmazást egyaránt. A honosítás után is érvényben maradnak viszont Angliában és Wales-ben a nyers fogyasztásra szánt tehén-, juh- és kecsketejre vonatkozó értékesítési és mikrobiológiai szabványok, a tejszín és a fagylalt hőkezelési előírásai, valamint a fertőző betegségek elleni időszakos közegészségügyi védelem rendelkezései. Angela Browning, a Mezőgazdasági, Halászati és Élelmezésügyi Minisztérium (MAFF) parlamenti titkára szerint az új szabályzatok nagyfokú hasonlóságot mutatnak a már eddig is érvényben levő szigorú brit előírásokkal, így az átállás a tejtermelők és feldolgozók számára csupán minimális költségkihatással jár. A vonatkozó EU-direktívák honosítása ugyanakkor jelentős lépés a fogyasztóvédelem és a tejipar továbbfejlődése irányában. Tekintettel arra, hogy egyúttal számos hazai előírást hatályon kívül helyeznek, másokat pedig megerősítenek, nem elhanyagolható szempont a kormány deregulációs programjához való illeszkedés sem. (World Food Regulation Review, 1995. június, 10-11. oldal)

56/95 USA – Ezentúl feltüntethető az alkoholtartalom a sörök címkéjén

Az Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága április 19-én alkotmányellenesnek nyilvánította azt a több évtized óta érvényben levő törvényi rendelkezést, miszerint tilos az alkoholtartalom feltüntetése a sörök címkéjén. Az 1935. évi Szövetségi Alkohol Adminisztrációs Törvény (FAAA) 5(e)(2) paragrafusa ugyanis tartalmaz egy olyan záradékot, hogy a sörök címkéjén nem tüntethető fel semmilyen, az ital alkoholtartalmával kapcsolatos információ. Mivel 1987-ben elterjedt fogyasztói vélemények szerint a Coors Brewing Co. termékeinek alkohol tartalma nem éri el a megfelelő szintet, a vállalat az Alkohol, Dohány és Tűzfegyver Hivatalhoz (BATF) fordult, hogy engedélyezze olyan javasolt címkék és reklámok használatát, amelyek az alkoholtartalmat is feltüntetik. A BATF azonban – az FAAA-ra hivatkozva – elutasította a keresetet. A Coors fellebbezett azt állítva, hogy az FAAA előírásai sértenek bizonyos kereskedelmi érdekeket. A jogi eljárás során a kormány arra az álláspontra helyezkedett, hogy a tilalom hiányában háború fenyeget a sörtermelők között, mivel egymással versengve fokozzák majd termékeik alkoholos erősségét. Ezzel szemben a fellebbviteli törvényszék úgy találta: nincs közvetlen összefüggés a tényszerű információ nyilvánosságra hozatala, valamint a gyártók alkoholos erősség alapján történő versenye között. A bíróság döntése alapján a BATF felfüggesztette a sörök alkoholtartalmának feltüntetésére vonatkozó tilalmat. (World Food Regulation Review, 1995. június, 23. oldal)

57/95 EU – Az új hús-higiéniai direktíva nem diszkriminálja többé a kisüzemeket

Április 7-én az Európai Parlament változtatásokat hagyott jóvá a friss húsok előállításával és forgalmazásával kapcsolatos egészségügyi feltételek jogi szabályozását illetően. A Brüsszeli Bizottságtól érkező módosító javaslatok azt a célt szolgálták, hogy valamelyest enyhítsék az 1991. évi, a vágóhidak higiéniai rendszabályait megállapító direktíva követelményeit. A változtatást alapvetően a kisüzemek kezdeményezték, mivel az említett direktíva ugyanolyan szigorú higiéniai szabványokat írt elő számukra, mint a nagyüzemi vágóhidaknak. A mentesség alsó határát a 12 számosállat heti feldolgozását lehetővé tevő üzemi kapacitásban állapították meg. Ezáltal viszont tömegével mentek tönkre a kisvágóhidak, mert nem állt rendelkezésükre elegendő anyagi erőforrás a rendkívül szigorú higiéniai előírások megvalósításához. Az 1992-től 94-ig terjedő időszakban átmeneti módosítást vezettek be, amely a mentességi küszöböt 20 számosállat/hét üzemi kapacitásban jelölte meg. Az új direktíva véglegesíti ezt az értéket és nem állapít meg szigorúbb

forgalmazási feltételeket a kisebb vágóhidak tekintetében sem. Így például nem kötelező többé, hogy a kisvállalatok a húst kizárólag a helyszínen értékesíthetik. Emellett a Tagállamok kormányai jogot kapnak arra, hogy az említett mentességi küszöböt saját hatáskörben – időszakosan vagy véglegesen – módosítsák. (World Food Regulation Review, 1995. június, 5. oldal)

58/95 EU – Szakértői javaslat a genetikailag alapvetően módosított élelmiszerek jelölésére

A címkézés-jelölés kérdése már eddig is sok ellentmondás forrása volt az Európai Unióban. Különböző fogyasztó- és környezetvédelmi csoportok régóta sürgetik a biotechnológiai úton előállított élelmiszerek speciális jelölését, míg mások – pl. Martin Bangemann, az iparági érdekek képviselője – felhívták a figyelmet a túlszabályozás veszélyeire és az áruk szabad mozgásának ebből eredő esetleges sérelmére. A Brüsszeli Bizottság által életre hívott független szakértői testület most arra az álláspontra helyezkedett, hogy az élelmiszerek tulajdonságainak (összetétel, tápérték, tervezett felhasználás) minden, genetikai úton előidézett lényeges változását megfelelő jelölés útján a fogyasztó tudomására kell hozni. Legfontosabb követelmény természetesen a termékek közegészségügyi és környezetvédelmi szempontból vett biztonsága, amit a vonatkozó szabványok garantálnak. Különbséget kell azonban tenni az alkalmazott biotechnológiai eljárások, segédanyagok és gyártási folyamatok szerint is. A szakértői testület határozatát és ajánlásait – amelyek a Bizottság jövő évi törvényjavaslatának alapját képezik majd – számos bíráló érte. Így például Linda Bullard, az Európai Parlament "zöld" képviselőinek szóvivője amiatt aggódik, hogy az ipartól jövő nyomás – tekintettel az amerikai biotechnológiai vállalatok versenyére – előbb-utóbb a szabályozás szigorának csökkenéséhez vezet. (World Food Regulation Review, 1995. június, 21. oldal)

59/95 Hollandia – Szigorodnak a peszticidek engedélyezésének feltételei

Bár az elmúlt néhány évben az engedélyezett növényvédőszerkészítmények száma némileg csökkent Hollandiában, gyakorlatilag ugyanannyi "aktív komponens" lehet törvényesen alkalmazni a peszticidekben ma is, mint azelőtt. Szakemberek becslései szerint jelenleg mintegy 1700-féle növényvédőszert és 300 aktív hatóanyagot engedélyeznek az országban. Ezen a helyzeten kíván gyökeresen változtatni a 1995. február 1-én életbe lépett új holland rendelkezés, amely a peszticidek engedélyezésével kapcsolatos környezetvédelmi követelményeket és előírásokat szabályozza. A rendelet azért is nagyon

figyelemre méltó, mivel többek között előírja a növényvédőszer forgalmazásáról, valamint a szeptember 1-én hatályba lépő ún. "Egységes Alapelvekről" szóló 414/91/EU számú direktíva nemzeti szintű végrehajtását. Emellett természetesen szerepelnek a rendeletben a 4 évvel ezelőtti holland Növényvédelmi Programban megfogalmazott célok is, melyek szerint 2000-re – az 1990. évi szinthez viszonyítva – legalább 50%-al csökkenteni kell a peszticid-felhasználást. Jan Koeman, a Wageningeni Agrártudományi Egyetem toxikológia professzora és a Holland Peszticid Engedélyezési Tanács elnöke arra számít, hogy 10 éven belül Hollandiában sokkal szigorúbb szabályok alapján történik majd a peszticidek engedélyezése, mint a többi európai országban. (World Food Regulation Review, 1995. június, 20. oldal)

60/95 Codex Alimentarius — Nagyobb mértékben kell integrálni a tudományos eredményeket

A 151 országot magában foglaló Codex Alimentarius célja a világ élelmiszer-kereskedelmének előmozdítása és a fogyasztók egészségének védelme. Az elmúlt években a szervezet már több mint 200 áruszabványt, továbbá 40 irányelvet és gyakorlati kódexet adott ki az élelmiszerek előállításához és feldolgozásához. Mindamellett maximális maradványszinteket állapított meg mintegy 3000 peszticidre. A legutóbbi időkben előtérbe került a tudomány és más tényezők szerepe az élelmezésbiztonsági szabványok kidolgozásában. Tekintettel a téma fontosságára és a tudományosan megalapozott szabványoknak a tisztességes kereskedelem biztosításában, valamint a fogyasztók bizalmának megnyerésében betöltött nagy jelentőségére, elsősorban e kérdés megvitatása képezi majd a Codex Alimentarius Bizottság (CAC) 1995. július 3-8. között Rómában megtartandó konferenciájának tárgyát. Ez annál is inkább fontos, mivel a vitás ügyek rendezésénél a Világkereskedelmi Szervezet (WTO) ugyancsak a Codex szabványokat veszi első helyen figyelembe, de azok – különösen az Uruguay-i Forduló után – számos nemzetközi megállapodásba is szervesen beépültek. A júliusi konferencia vitáinak alapidokumentumaként a következő 4 elvet javasolják előterjeszteni:

- a CAC által kidolgozandó élelmiszer-szabványoknak, irányelveknek és más ajánlásoknak széleskörű tudományos elemzésen és a rendelkezésre álló valamennyi információ figyelembe vételén kell alapulniuk;
- az élelmiszer-szabványok kialakításánál elsődleges szempont a fogyasztók egészségének védelme, illetve a tisztességes élelmiszer-kereskedelem biztosítása;
- a fenti célok megvalósításában fontos szerepet játszik az élelmiszerek jelölése;
- ha a Codex-tagok egyetértenek a közegészségügy védelmének szükséges szintjében, de más kérdéseket illetően eltérő a véleményük,

akkor tartózkodhatnak az illető szabvány elfogadásától, ami azonban nem akadályozza meg feltétlenül a döntéshozatalt.

Az USA Codex Bizottságának véleménye szerint a tudományosan jól megalapozott hiteles szabványok nélkül könnyen túlsúlyba juthatnának a Codex-tagok egyéni kereskedelmi érdekei. A tudomány eredményeire támaszkodó szabványok ugyanakkor erősítik a Codex nemzetközi tekintélyét és a tevékenysége iránt megnyilvánuló bizalmat. (World Food Regulation Review, 1995. július, 23. oldal)

61/95 Ausztrália — Az USA hajlandónak mutatkozik az agrártámogatások leépítésére

Az amerikai tisztviselőkkel – köztük Dan Glickman mezőgazdasági miniszterrel – folytatott 3 napos tárgyalásai után Bob Collins agráripari és energiaügyi miniszter úgy nyilatkozott, hogy meggyőződése szerint leépítés várható az USA azon mezőgazdasági programjait illetően, amelyek az ausztrál export erős riválisaiként lépnek fel. Az ilyen leépítések az egész világ agrárkereskedelmére pozitív hatást gyakorolhatnak. Ausztrália különös vehemenciával ellenzi az ún. Exportnövelő Programot (EEP), valamint a Tejtermékek Exportját Ösztönző Programot (DEIP), melyek keretében a farmerek támogatást kapnak termékeik kiviteléhez azokra a piacokra, ahol az európai országok is jelen vannak szubvencionált árucikkeikkel. 1994-ben például az USA Mezőgazdasági Minisztériuma (USDA) több mint 1 milliárd dollárt fizetett ki olyan nagytömegű áruk értékesítésének elősegítésére, mint a búzaliszt, tojás, étolaj és maláta. A tárgyalások során Glickman megerősítette, hogy az USA tiszteletben kívánja tartani az Uruguay-i Kerekasztal Konferencián elfogadott multilaterális kereskedelmi egyezményt, amely 6 éves időtartamot állapít meg az Egyesült Államok és az Európai Unió számára a mezőgazdasági támogatások értékének 36, illetve volumenének 21%-os csökkentésére. Ezen elvárások szem előtt tartásával jövőre valószínűleg alacsonyabb szintre redukálják az EEP, a DEIP és 2 másik amerikai agrártámogatási program költségvetését. Ausztráliának így kisebb oka van amiatt aggódni, hogy az USA esetleg az ázsiai és a csendes-óceáni piacokra is kiterjeszti az EEP programot. (World Food Regulation Review, 1995. július, 3. oldal)

62/95 USA — Az USDA elkötelezte magát a HACCP program megvalósítása mellett

Carol Tucker Foreman, az élelmezésügyi és a fogyasztói szolgáltatásokért felelős korábbi miniszterhelyettes megerősítette, hogy a Mezőgazdasági Minisztérium (USDA) Élelmezésbiztonsági Ellenőrző Szolgálat (FSIS) "közegészségügyi hivatalként" definiálta önmagát, a fogyasztóvédelmet jelölve meg elsődleges céljaként. Ez konkrétan azt jelenti, hogy minden

eszközzel biztosítani kívánják a hús- és baromfi készítmények biztonságos és egészséges voltát, valamint a megfelelő jelölést. A már korábban javasolt, a HACCP rendszeren (Veszélyelemzés a Kritikus Ellenőrzési Pontokon) alapuló szabályozás bevezetése – ami előzetes számítások szerint 3 év alatt mintegy 733 millió dollárjába kerülne az élelmiszeriparnak – az első lépés lehetne a táplálkozással kapcsolatos megbetegedések (Salmonella, E. coli) előfordulásának visszaszorítása útján. Az ilyen intézkedések egyértelműen bizonyíthatnák az USDA elkötelezettségét a fogyasztóvédelem mellett, még az ipari érdekek rovására is. A HACCP előírásait ma már sok élelmiszergyártó alkalmazza az Egyesült Államokban. A HACCP-program további népszerűsítése érdekében a FSIS – az Élelmiszer és Gyógyszer Adminisztrációval (FDA), az Országos Mezőgazdasági Könyvtárral és más hivatalokkal együttműködve – kiterjedt adatbázist létesített a témával kapcsolatos tanfolyamokról és szakirodalmi publikációkról. Mindamellett külön kutatásokat kezdeményeztek a kisebb méretű – évi 2,5 millió dollárnál alacsonyabb árbevétellel rendelkező – húsfeldolgozó üzemek speciális problémái vonatkozásában is. (World Food Regulation Review, 1995. július, 27. oldal)

63/95 USA — Javaslat a genetikai anyagok forgalmazásának egységesítésére

Az 1990-ben a Szövetségi Tanácsadó Testületekről szóló Törvény alapján létrehozott, a genetikai erőforrásokra specializálódott országos tanácsadó szerv sürgeti, hogy az USDA (Mezőgazdasági Minisztérium) dolgozzon ki egy átfogó nemzeti programot a genetikai jellegű anyagokról. Az ilyen szaporítóanyagok adásvételével kapcsolatos egységes elvek és megállapodások azért bírnak kiemelt jelentőséggel, mert a hazai és a nemzetközi kereskedelmi forgalomban egyaránt lehetővé tennék a donor és a felhasználó jogainak érvényesítését. Különösen fontos a mezőgazdasági termelés szempontjából alapvető élő formák (növények, facsemeték, állatok, vízi szervezetek, rovarok, mikrobák) beszerzésének, tartósításának és elosztásának jogi szabályozása. Az Országos Tanács ajánlásai kiterjednek a genetikai kutatásokra, továbbá a genetikai erőforrásokkal való gazdálkodás összehangolására más politikai célkitűzésekkel. Nagy hangsúlyt kapott ugyanakkor a munka nemzetközi jellege, elsősorban a fejlődő és a fejlett országok közötti kereskedelem tisztességes voltának biztosítása terén. E célt szolgálja a genetikai anyagok átadásával kapcsolatos megállapodások feltételeinek egységesítése. Ez a feladat azonban csak akkor hajtható végre maradék nélkül, ha az USDA vállvetve együtt dolgozik az ENSZ Nemzetközi Mezőgazdasági Erőforrások Konzultatív Csoportjával (CGIAR), amelynek

12 nagy genetikai centruma van a világ minden táján. (World Food Regulation Review, 1995. július, 26. oldal)

64/95 EU — Meg kell gyorsítani az egységáruk feltüntetéséről szóló előírások kidolgozását

Egy 1988-ban kibocsátott direktíva egységes követelményrendszert állapított meg az Európai Unió egész területén a forgalmazott javak árainak feltüntetésével kapcsolatban. A direktíva szerint ezeknek a fogyasztók tájékoztatását szolgáló intézkedéseknek 1995. június 7-én kell életbe lépniük. Az elmúlt 7 év alatt azonban annyi bizonytalansági tényező merült fel, hogy a Bizottság további 4 éves átmeneti időszakot engedélyez az üzletek és a termelők számára a "szinte kivihetetlen" előírásokhoz való alkalmazkodásra. Az alapvető cél természetesen az, hogy a fogyasztó megfelelő tájékoztatást kapjon az egyes élelmiszerek és egyéb árucikkek árairól, így optimalizálva saját vásárlásait. Vannak azonban olyan ellenvélemények is, hogy az egységáruk feltüntetése ellentmond más, például a termékek egységes csomagolásáról szóló közösségi előírásoknak. Ria Oomen-Ruijten, az Európai Parlament holland képviselője a problémák okát abban látja, hogy az egységáruk feltüntetését illetően túl sok kivétel van érvényben. A vitában a brit képviselő arra hívta fel a figyelmet, hogy sokszor még a csomagok egységes méreteinek megállapítása is sok kívánnivalót hagy maga után. (World Food Regulation Review, 1995. július, 22. oldal)

65/95 EU — Szorosabb kereskedelmi kapcsolatok a MERCOSUR országaival

Az Európai Unió és a MERCOSUR (Déli Közös Piac, tagállamok: Argentína, Brazília, Paraguay és Uruguay) a múlt év végén nyilatkozatban erősítette meg, hogy céljuk a szabadkereskedelmi egyezmény megkötése a két nagy regionális szervezet között. Az Európai Parlament 1995. május 16-án támogatásáról biztosította a szorosabb kereskedelmi kapcsolatok kiépítésére irányuló erőfeszítéseket, s ez kedvező alapot teremt a tárgyalások lehetőség szerinti befejezésére még 1995. vége előtt. Távollabbi célként az is szóba került, hogy ösztönözni kellene Bolívia és Chile csatlakozását a majdani egyezményhez. Néhány európai politikai csoportosulás azonban aggódik amiatt, hogy egészségtelen mértékben felduzzadhat a Dél-Amerikából az Unió felé irányuló mezőgazdasági kivitel, méghozzá éppen akkor, amikor növekszik a verseny a közép- és kelet-európai országok részéről, és az EU farmereinek szembe kell nézniük a szubvenciók erős lefaragásával is. Az Európai Parlament – helyet adva az ilyen aggodalmaknak – ragaszkodik ahhoz, hogy a

kereskedelem liberalizálása "viszonylag lassan, de progresszíven" menjen végbe. (World Food Regulation Review, 1995. július, 6-7. oldal)

66/95 Izrael — Új termékszabvány az édesített borra

1995. május 22-én az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium ismét termékszabványokat bocsátott ki édesített borra. 3 évvel ezelőtt ugyanis – a vallási gyülekezetek kezdeményezésére – felfüggesztettek minden, édes bort is tartalmazó italra vonatkozó szabványt. Az akkori bevett gyakorlat szerint cukor és alkohol szőlőmusthoz való hozzáadásával sok kisebb pincészet készített és dobott piacra olcsó bort a Sabbat megünneplésére. A mostani új szabvány szerint viszont kizárólag az a termék tekinthető bornak, amelyet **erjesztés** útján állítottak elő szőlőből vagy szőlőléből tekintet nélkül arra, hogy történt-e préselés vagy sem. Az édesített bornak legalább 65% tiszta bort kell tartalmaznia, a fennmaradó 35% pedig lehet hozzáadott cukor, cukorszirup, karamell vagy etilalkohol. Az édesített bor címkéjén jól láthatóan fel kell tüntetni: "Legalább 65% bort tartalmaz". Az édesített borra vonatkozó termékszabvány előírásainak betartását az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium az Izraeli Borászati Intézet által végzett minőségvizsgálatok adatai alapján kíséri figyelemmel. (World Food Regulation Review, 1995. július, 7. oldal)

67/95 EU — A fogyasztók alapvető joga a biotechnológiai eljárások alkalmazásáról való tájékozódás

Az Európai Fogyasztók Szervezete (BEUC) éles kritikával illette annak a szakértői csoportnak a jelentését, amely a biotechnológiai úton előállított újszerű élelmiszerek etikai szempontjait vizsgálja. A BEUC homályosnak és egyoldalúnak tartja ezt a jelentést, de hiányolja belőle a fogyasztók valódi igényeinek figyelembe vételét is, sürgetve ez utóbbi tényező prioritását minden politikai jellegű döntés meghozatalánál. A szakértői csoport javaslatával ellentétben Jim Murray, a BEUC igazgatója elengedhetetlenül szükségesnek tartja minden biotechnológiai úton előállított élelmiszer egyértelmű jelölését még akkor is, ha azok összetételében és sajátosságaiban semmi lényegi változás nem történt. Éppen ezért a BEUC sürgeti a Tagállamokat, hogy törvényes rendelkezésekkel kötelezzék az újszerű élelmiszerek előállítóit minden szükséges információ feltüntetésére a címkén. (World Food Regulation Review, 1995. július, 4. oldal)

68/95 Magyarország — NUTRICIA-HAJDÚTEJ együttműködés

A NUTRICIA holland bébiételt és egyéb speciális élelmiszereket gyártó cég megállapodást írt alá a magyar Állami Vagyonkezelő Ügynökséggel az állami tulajdonban levő HAJDÚTEJ Tejipari Vállalat részvényei

22,5%-ának átvételéről. A tranzakció részletei egyelőre nem ismeretesek. Várhatóan még idén nyáron befejeződik a tavalyi évben 471 millió dolláros üzleti forgalmat lebonyolító HAJDÚTEJ privatizációja. A vállalat fennmaradó részvényeit minden valószínűség szerint a saját dolgozók, illetve más magyar és külföldi érdekeltségek fogják megvásárolni. A NUTRICIA arra számít, hogy az egyik legnagyobb magyar tejipari vállalatba történő befektetésen keresztül hozzájuthat egy sor olyan termelő üzemhez, amely bébiételt, joghurtot és más tejterméket állít elő a MILLI és HAJDÚ márkanévek alatt. Mindez lehetővé teszi a NUTRICIA számára, hogy fokozottabb mértékben lehessen jelen a magyar bébiétel-piacon, jelentősen kiterjesztve ezáltal tevékenységét a kelet-európai régióban. A NUTRICIA már 1993-ban közös vállalkozást hozott létre a magyar EGIS Gyógyszergyárral a bébiételek és diétás élelmiszerek forgalmazására. Az EGIS NUTRICIA közös vállalkozás részvényeinek 51%-a a NUTRICIA tulajdonában van. A NUTRICIA – melynek nettó profitja 1994-ben 83 millió dollárt tett ki – igen aktív gazdasági tevékenységet folytat Lengyelországban és a Cseh Köztársaságban is. (World Food Regulation Review, 1995. július, 7. oldal)

69/95 Magyarország — Az új szabadalmi törvény teljesen megfelel az Európai Konvenciónak

Az új magyar szabadalmi törvény – az 1995. évi XXXIII. törvény – 1996. január 1-én lép hatályba. Figyelemre méltó, hogy az új törvény szövegezése teljesen konform az Európai Szabadalmi Konvenció (EPC) előírásaival, ugyanakkor rendelkezik néhány speciális sajátossággal is. A szabadalomképes találmányok fogalma például így hangzik: olyan ipari felhasználásra alkalmas újítások, amelyek valamilyen újszerű ötletet (gondolatot) testesítenek meg. A szabadalmi oltalom időtartama a beadástól számított 20 év. Az ipari felhasználhatóság definíciója magában foglalja a mezőgazdaság területén történő alkalmazást is, de a humán- vagy állatgyógyászat körébe tartozó sebészeti, terápiás és diagnosztikai módszerek nem tekintendők iparilag alkalmazható találmányoknak (a gyógyászati és egyéb készítmények természetesen igen). Továbbra is fennmarad a növény- és állatfajták védelme, bár itt speciális előírások vannak érvényben. Állatfajtákra 20, szőlőre és fákra 18, egyéb növényekre pedig 15 év a szabadalmi időszak. A kizárólagossági jog egyaránt vonatkozik a védett termékek és eljárások, valamint a védett eljárások segítségével előállított javak felhasználására, forgalomba hozatalára és importjára, de nem vonatkozik a tranzitárakra és a szállítóeszközökre, amennyiben kölcsönösség (reciprocitás) áll fenn. Sok egyéb rendelkezés mellett az új szabadalmi törvény intézkedik a feltalálók kompenzációjáról is abban az esetben, ha a találmány kidolgozása

alkalmazotti munkaviszony keretében történt. Bár az új rendelkezések csak az 1996. január 1. után benyújtott szabadalmi kérvényekre vonatkoznak, egyes eljárási szabályok már a korábban iktatott kérelmekre is alkalmazhatók lesznek. Ugyancsak január 1-én lép majd életbe az a külön jogszabály is, amely a szabadalmi ügyvivők tevékenységét lesz hivatva irányítani. (World Food Regulation Review, 1995. augusztus, 7-8. oldal)

70/95 Új-Zéland — Szigorodnak az étrendi kiegészítők engedélyezési feltételei

Étrendi kiegészítőknek minősülnek azok a szájon át fogyasztható készítmények, amelyek valamilyen különleges összetevőt (vitaminok, ásványi anyagok, aminosavak) tartalmaznak. Tágabb értelemben véve sok gyógynövényből előállított termék is ide tartozik. Várható, hogy 1996-tól kezdve szigorúbb feltételekhez kötik az étrendi kiegészítők engedélyezését Új-Zélandon. Azt a korábbi javaslatot elvetették, miszerint az étrendi kiegészítőket az engedélyezés szempontjából alacsony kockázatú gyógyszerekként kell kezelni. Most tehát speciális élelmiszereknek tekintik őket. Ha viszont a kidolgozás alatt álló, még az idén kibocsátásra kerülő Gyógyászati Termékek Törvényében foglalt változtatások jogerőre emelkednek, akkor az étrendi kiegészítőket egy kalap alá fogják venni a terápiás készítményekkel. A legszigorúbb előírások azonban mégsem vonatkoznak majd rájuk, mivel az étrendi kiegészítőket előállító iparágak bizonyos mértékig önszabályozást valósíthatnak meg – persze csak az Egészségügyi Minisztérium által biztosított meglehetősen szűk körön belül. Folyamatban van az étrendi kiegészítők engedélyezett alkotórészeit felsoroló jegyzék összeállítása, amely tartalmazni fogja a dózisok maximális szintjét és azok formáját is. Az új-zélandi gyártók a jövőben csak akkor kaphatják meg az engedélyt, ha eleget tesznek a termékszabványok előírásainak, ha megfelelő jelölést alkalmaznak, és ha teljes mértékben dokumentálni tudják a gyártási folyamatot. Az új szabályozás különös hangsúlyt fektet majd a minőség és biztonságosság kérdésére. (World Food Regulation Review, 1995. augusztus, 11. oldal)

71/95 Japán — Csökkennek a fogyasztói árak

A Tisztességes Kereskedelem Bizottsága június 14-én közzétett jelentése megállapítja: egyre több fogyasztási cikk ára csökken a japán piacokon, ami egyrészt a külső nyomásnak, másrészt a jen erős pozíciója által előidézett versenynek tulajdonítható. Ezt az egyébként pozitívan értékelt ármozgást némileg visszafogják a kormány rendelkezései és a régebbi időkből fennmaradt vámok. Az utóbbi 1 évben például a feldolgozott élelmiszerek ára 19,7, az italoké 8,1, a háztartási piperecikkeké pedig

21,1%-al lett alacsonyabb. Az importcikkekét vizsgálva ugyanakkor megállapítható, hogy a feldolgozott élelmiszerek ára 15,7, az üdítőitaloké 10,8, végül a szeszes italoké 10,1%-al csökkent. Az árak ilyen nagymértékű esésében a kiskereskedelmen belül kiéleződő verseny, az új márkák kifejlesztése, valamint a közvetlen felvásárlások terjedése játsszák a fő szerepet. Van persze sok olyan fogyasztási cikk is – akár hazai, akár import –, amelynek továbbra sem csökken az ára. A felmérések tanúsága szerint ennek oka a biztonság és minőség égisze alatt hozott szigorú rendelkezésekben, az import kvótákban és vámokban, valamint a kiskereskedelmi árképzés és a szükséges engedélyek beszerzése körüli nehézségekben keresendő. A tanulmány kiemeli, hogy sokszor igen bonyolult feladat a termelő, a forgalmazó és az üzleti lobby érdekeinek összeegyeztetése. Mivel Japánnak nagy érdeke fűződik árai nemzetközi szinten való kompatibilitásának megteremtéséhez, tovább kell javítani a tisztességes és szabad verseny kibontakozásának feltételeit. (World Food Regulation Review, 1995. augusztus, 8-9. oldal)

72/95 EU — A túlszabályozás a vállalati költségnövekedés irányába hat

Az Európai Munkáltatók Szövetsége (UNICE) által végzett széleskörű felmérések részeredményei azt mutatják, hogy a helyi, az országos és a közösségi szintű szabályozások kumulatív hatása következtében emelkednek a termelési költségek, ami alapvetően befolyásolja az Európai Unió területén működő vállalatok hatékonyságát. A megkérdezett 2500 gazdálkodó egység túlnyomó többsége szerint a fennálló rendelkezések és az állandóan változó piaci környezet erősen behatárolja a gyors struktúra váltások (tehát a rugalmas alkalmazkodás) lehetőségét. Nagy nehézségbe ütközik az alkalmazotti létszám csökkentése és az üzemek bezárása, sőt sok esetben az új létesítményekbe való befektetés is. A megkérdezettek úgy vélik, hogy nem kielégítő versenyképességük egyenes következménye a túl sok, túlságosan bonyolult és igen gyakran változó jogi szabályozóknak. Bár az egységes piac kiépítése látszólag az egyszerűsítés irányába hat, sok ágazatban továbbra is hiányoznak az egységes európai szabványok, de nehézségeket okoz az EU-törvényhozás következtelen végrehajtása is nemzeti szinten. A leginkább bonyolult és költséges szabályozás az adórendszer, a foglalkoztatáspolitikai és a környezetgazdálkodás területén tapasztalható. Az UNICE deregulációs célú felmérését követően rövidesen napvilágot látott egy EU-tanulmány a közösségi törvényhozási és adminisztrációs folyamatok egyszerűsítésének szükségességéről a könnyebb érthetőség és végrehajthatóság érdekében. (World Food Regulation Review, 1995. augusztus, 4-5. oldal)

73/95 USA — Az amerikai kontinensen 2005-ig létrejön a világ legnagyobb szabadkereskedelmi zónája

A nyugati félteke kereskedelmi vezetői június 30-án nyilvánosságra hozták a Denveri Nyilatkozatot, amely 2005-ig előírányozza az ún. Amerikai Kontinens Szabadkereskedelmi Övezet (FTTA) létrehozását 34 ország részvételével. E monumentális, több mint 850 millió fogyasztót tömörítő vámmentes terület egységes szervezetbe integrálná a térség már meglévő regionális államcsoportjait (NAFTA, MERCOSUR, Andok Paktum), lehetővé téve a kereskedelem akadályainak eltávolítását és a piacok megnyitását. Kuba kivételével valamennyi közép-, észak- és délamerikai, valamint Karib-tengeri ország képviseltette magát a 1995. július 1-én megnyíló Kereskedelmi Fórumon, ahol az érintett 34 demokratikus állam szakminiszterei leszögezték: az FTFA a legszorosabban együttműködik az Uruguay-i Forduló által létrehozott Világkereskedelmi Szervezettel; a decemberi, Miami-ban megrendezésre kerülő Amerikai Csúcstalálkozón kidolgozzák a részletes munkatervet, s ugyanott döntenek a kölcsönös jogok és kötelezettségek rendszeréről is. A Denveri Nyilatkozat értelmében 7 munkacsoportot hoztak létre a gazdasági integráció olyan kérdéseinek tanulmányozására, mint a vámok eltávolítása és a regionális kereskedelmi együttműködés egyes kérdéseinek tisztázása. (World Food Regulation Review, 1995. augusztus, 6-7. oldal)

74/95 USA — Egyelőre még nem vezetik be a HACCP rendszer kötelező alkalmazását

Sok kis- és közepes méretű húsüzem attól tart, hogy a HACCP (Veszély Elemzés a Kritikus Szabályozási Pontokon) rendszeren alapuló, régóta beharangozott új rendelkezések lehetetlenné tennék számukra a fennmaradást. Most, úgy látszik, némi lélegzetvételhez jutnak: a Képviselőház Költségvetési Bizottsága ugyanis jóváhagyta az 1996-os pénzügyi évre szóló mezőgazdasági költségvetési törvényjavaslat módosítását, ami talán késleltetni fogja a fenti rendelkezések bevezetését. A módosítás értelmében a hús- és baromfiipar, a fogyasztói szervezetek és egyéb érintett csoportok képviselőiből álló 25-tagú bizottság 9 hónapot kap arra, hogy megfogalmazza a HACCP rendszer bevezetésével kapcsolatos észrevételeit és tájékoztassa azokról Dan Glickman mezőgazdasági minisztert. Richard Durbin demokrata párti képviselő (Illinois) viszont nem ért egyet a háromnegyed éves haladékkal mondván, hogy az addig fellépő ételmérgezések akár emberek ezreinek az életét is követelhetik. A HACCP rendszer keretében ugyanis nagyon szigorú határértékeket állapítanának meg az élelmiszerekben levő kórokozók számára, s a vágóhidak és a feldolgozó üzemek kötelessége lenne azok

betartatása. A jelenlegi, alapvetően érzékszervi vizsgálatokon alapuló ellenőrzés nem tekinthető 100%-osan megbízhatónak. (World Food Regulation Review, 1995. augusztus, 14. oldal)

75/95 USA — Javaslat az élelmiszeradalékok engedélyezése iránti kérelmek egyszerűsített elbírálására

További intézmények bevonása az élelmiszeradalékok engedélyezése iránti kérelmek elbírálásába jelentősen meggyorsítaná a munkát, mivel lecsökkenne a várakozási idő – mondották egyhangúan az élelmiszeripari ágazatok képviselői a Kongresszus Emberi Erőforrások Albizottsága előtti meghallgatáson 1995. június 29-én. Az Élelmiszer és Gyógyszer Adminisztráció (FDA) egymaga képtelen eleget tenni az elvárásoknak, hiszen már eddig is 295 kérvény vár hosszabb ideje elbírálásra, holott a jogszabályok szerint ennek a lehető legrövidebb idő alatt kellene megtörténnie. Maximum 6 hónap lenne az ideális, de ehelyett akár évekig is elhúzódhat a várakozási idő. A fogyasztói csoportok képviselői ugyanakkor ellenvéleményüknek adtak hangot, miszerint az ipari vezetők – saját javukra fordítva a Kongresszuson belül uralkodó antiregulációs hangulatot – igyekeznek átvenni az FDA jogosítványait. Nem helyeselhető a vállalatok azon törekvése, hogy saját hatáskörükbe akarják vonni az élelmiszeradalékok engedélyezését – jelentette ki a fogyasztói érdekvédelem egyik szószólója. (World Food Regulation Review, 1995. augusztus, 15-16. oldal)

76/95 Új-Zéland: Közös élelmiszer-szabványok Ausztráliával

Teljes erővel folytatódnak Új-Zélandon a szabványosítási rendszer gyökeres átalakítását célzó munkálatok. A kormány elvben már egyetértett az Ausztráliával közös élelmiszer-szabványosítás koncepciójával, s hamarosan kidolgozzák a részletes tervezetet is az alábbi időbeli ütemezést szem előtt tartva:

1996 elején — létrejön a közös élelmiszer-szabványosítási rendszer, de egyelőre még érvényben maradnak a vonatkozó új-zélandi szabványok;

1997 közepén — az Ausztrál Élelmiszer Szabványkódex már tartalmazza a közösen megállapított legfontosabb horizontális szabványokat; az élelmiszerekre az ausztrál és az új-zélandi szabványok egyaránt vonatkoztathatók (ún. duális szabványok);

1999-ben — az egységes ausztrál/új-zélandi élelmiszer-szabványok alkalmazása.

(World Food Regulation Review, 1995. augusztus, 10-11. oldal)

77/95 Chile — Küszöbön áll a csatlakozás a NAFTÁ-hoz?

Az Észak-Amerikai Szabadkereskedelmi Társulás mindhárom tagállama (Kanada, Mexikó, USA) egyetért abban, hogy Chile viszonylag rövid időn belül csatlakozhat a NAFTÁ-hoz – jelentette ki a Kongresszus Kereskedelmi Módszerek Albizottsága előtti meghallgatáson Charlene Barshefsky képviselő. Az Egyesült Államok azt szeretné, ha az előkészítő tárgyalások a lehető leggyorsabban eredményre vezetnének. Chile ugyanis természetes hidat képezhetne a NAFTA és a Déli Közös Piac, a MERCOSUR között. A vita során több képviselő aggodalmának adott hangot amiatt, hogy Chile belépése következtében esetleg tovább csökkenhetnek az USA-ban alkalmazott borvámok. (World Food Regulation Review, 1995. augusztus, 4. oldal)

78/95 London — Sterilizálás váltóáram segítségével

1992-ben az Újszerű Élelmiszerek és Technológiák Tanácsadó Testülete (ACNFP) biztonsági szempontból – korlátozott terjedelemben – engedélyezte az elektromos ellenálláson alapuló, "ohmos" sterilizálási eljárás alkalmazását egyes készételekre és húsféleségekre. Most az újabb információk birtokában az ACNFP kiterjesztette az engedélyt a folyékony élelmiszerekre, illetve a szilárd szemcséket is tartalmazó töltelékfélékre és pástétomokra. Az "ohmos" sterilizálási eljárás lényege, hogy az élelmiszert egy sor speciálisan kiképzett, platínával és irídiummal fedett titán-elektrod között pumpálják át. Az ily módon váltóáram segítségével sterilizált élelmiszert aszeptikusan csomagolják. (World Food Regulation Review, 1995. augusztus, 12. oldal)

79/95 A Codex Bizottság engedélyezi a növekedést elősegítő hormonok használatát

A FAO/WHO Codex Alimentarius Bizottság 1995. júliusi értekezletén megvitatta az élelmiszerek biztonságossága és jó minősége biztosításának alapelveit. Abban teljes volt az egyetértés, hogy minden, az élelmiszerbiztonságra vonatkozó döntésnek szilárd tudományos alapokon kell nyugodnia. Nagy előrehaladást jelent, hogy a Codex Bizottság irányelveket fogadott el a tudomány szerepéről a nemzetközi élelmiszerszabványok kidolgozásában. A minőség és a biztonság elsődlegességének hangsúlyozása mellett ezek felhívják a figyelmet a megfelelő jelölés fontosságára is. A rendelkezésre álló tudományos eredmények alapos mérlegelése után a Bizottság ajánlásokat fogadott el az élelmiszer-termelésben használt növekedés-serkentő hormonok maximálisan engedélyezett maradványértékeiről annak ellenére, hogy azok alkalmazása az Európai Unió valamennyi tagállamában tilalom alá esik (de más nagy hústermelő országokban, mint Ausztrália és az USA,

törvényesen használhatók). A Bizottság elfogadta az élelmiszeradalékokra vonatkozó szabványokat, valamint felülvizsgálta egyes élelmiszerek (rizs, búzaliszt, sózott és fagyasztott hal, fogyókúrás készítmények) régi szabványait. Új előírásokat alkottak az élelmiszerek ellenőrzéséről és bizonylatolásáról a határátkelőhelyeken. Időhiány miatt már nem kerülhetett sor annak a jelentésnek a megvitatására, amely a kockázati analízis és az élelmiszerbiztonság közötti összefüggéseket tárgyalja. A Codex Alimentarius Bizottság ajánlásai és egyéb dokumentumai azért bírnak igen nagy jelentőséggel, mivel a szervezet által képviselt 151 tagország a világ élelmiszerkereskedelmének 98%-át bonyolítja le, mintegy 200 milliárd dollár értékben (1993). Az Uruguayi Forduló eredményes lezárását követő liberálisabb kereskedelempolitika várhatóan 20%-os további növekedést tesz lehetővé 2000-ig. A Codex Bizottság szabványait a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) is elismerte arra biztatván a tagállamokat, hogy nemzeti élelmiszerbiztonsági és minőségi szabványaik, illetve a technikai jellegű rendelkezések kidolgozásakor mindig vegyék alapul a Codex szabványokat. (World Food Regulation Review, 1995. szeptember, 25. oldal)

80/95 EU — Egységes árazási rendszer a láthatáron

Az Európai Fogyasztók Szervezete nagy tetszéssel fogadta azt a kezdeményezést, amely az áruk egységárainak feltüntetése terén végre megszüntetné az évek óta fennálló zavart az Európai Unióban. Emma Bonino, a Bizottság fogyasztói ügyekért felelős tagja július 12-én úgy nyilatkozott, hogy az eddigi "szedettvedett" előírásokat egyetlen új direktívával kell helyettesíteni, amely egyaránt vonatkozna valamennyi kereskedelmi forgalomba kerülő árucikkre. Ez az irányelv kötelezné a kereskedőket az eladási ár és az egységár egyidejű, félreérthetetlen feltüntetésére, hogy a vásárlók — az optimális választás érdekében — megfelelő összehasonlításokat tehessenek. Az egységár jelölésének szigorú előírása eloszlathatja az egyes kiszerezési egységek (csomagok) nagyságbeli különbségei által okozott félreértéseket. A jelenleg érvényben levő 581/79/EEC és 314/88/EEC számú direktívák ugyanis csak az egyes tételek értékesítési árainak feltüntetéséről rendelkeznek. További lényeges követelmény a jó áttekinthetőség és az egyszerűség, mivel ez felel meg a vásárlók érdekeinek. Indokolt esetben a Tagállamok — amennyiben ezt a javak természete lehetővé teszi — felmentést adhatnak az egységár feltüntetésének kötelezettsége alól, de a fogyasztó megfelelő tájékoztatása érdekében ilyenkor is gondoskodni kell a szükséges információról. Ami pedig a nem élelmezési célú termékeket illeti, a Tagállamoknak módjukban lesz külön jegyzéket készíteni azokról az áruféleségekről, amelyek esetében kötelező lesz feltüntetni az

egységárat. A direktíva honosításának határideje 1997. június 6., majd ezt követően a Bizottságnak részletes jelentést kell készítenie az alkalmazással kapcsolatos tapasztalatokról. (World Food Regulation Review, 1995. szeptember, 22. oldal)

81/95 ENSZ — Nemzetközi megállapodás a genetikailag módosított szervezetekről?

A genetikai manipulációkkal foglalkozó, igen jövedelmező tevékenység nemzetközi kontrolljának szigorítását szolgálja az a számos nemzet által 1995. július 28-án elfogadott felhívás, amely — a bológiai sokféleségre vonatkozó konvenció alapján — kötelező jellegű előírásokat sürget az élő szervezetekkel kapcsolatos biztonságról. Egy ilyen általánosan elfogadott nemzetközi protokoll érzékenyen érintené a világkereskedelmet, a vállalatok profitját és a környezetvédelmet is. Az ENSZ-szakértők konferenciáján kidolgozott ajánlás ellentétes a washingtoni székhelyű Biotechnológiai Szervezet (BIO), egyes ipari csoportok, valamint néhány kormányzat azon törekvésével, hogy a genetikai manipulációs tevékenység szabályozását nemzeti keretek között tartsák. Az Egyesült Államok nem támogatja a fenti ajánlást, mivel azt "koraszülött elképzelésnek" tartja. A Greenpeace környezetvédelmi csoport viszont üdvözli az egységes nemzetközi szabályozás gondolatát, összekapcsolva azt a gazdag és a szegény országok közötti ellentéttel. A madridi értekezleten elfogadott ajánlások további megvitatására novemberben Jakartában kerül majd sor, a Biológiai Sokféleségről szóló Keretmegállapodás aláíróinak konferenciáján. (World Food Regulation Review, 1995. szeptember, 24. oldal)

82/95 EU — A WTO alapján véve elégedett az Európai Unió kereskedelempolitikájával

A Világkereskedelmi Szervezet (WTO) július 25-én kiadott jelentése kedvezően értékeli az Európai Unió nemzetközi kereskedelmi politikáját. Felhívja azonban a figyelmet arra, hogy az EU-n kívüli országokkal és régiókkal megkötött szabadkereskedelmi és preferencia egyezmények negatív hatást gyakorolhatnak a WTO névvel fémjelzett multinacionális kereskedelmi rendszerekre. A jelentés méltatja az EU-n belül az utóbbi 2 év folyamán elért gazdasági eredményeket, az Egységes Európai Piac létrejöttét, a Maastrichti Egyezmény életbe lépését, valamint a Tagállamok számának 15-re történt bővítését. A liberalizációs kezdeményezések lehetővé tették a szolgáltatások kereskedelmének felfuttatását is, de elmaradás tapasztalható az audiovizuális szolgáltatások terén, amely pedig az Uruguayi Forduló tárgyalásainak egyik sarokpontját képezte. Nincsenek teljesen kihasználva a banki, biztosítási, légi

közlekedési és pénzügyi szolgáltatások vonatkozásában megkötött kölcsönösségi egyezmények adta lehetőségek sem. Az idézett jelentés sok kritikai észrevételt tartalmaz az EU vámpolitikájával kapcsolatban is, de üdvözlí a deregulációs intézkedéseket. (World Food Regulation Review, 1995. szeptember 6-7. oldal)

83/95 USA — A Mezőgazdasági Minisztérium és a Képviselőház megállapodott a HACCP rendszer bevezetésének stratégiájában

Dan Glickman mezőgazdasági miniszter és a republikánusok július 19-én bejelentették: az USDA és a Képviselőház egyezsége jutott a javasolt új hús- és baromfi-hús-ellenőrzési rendszerrel kapcsolatos jogszabály-alkotó tevékenység folytatásáról. A haladást az tette lehetővé, hogy James Walsh képviselő visszavonta az 1996. évi mezőgazdasági költségvetési törvényjavaslathoz előterjesztett módosítását, amely legalább 18 hónappal késleltette volna a HACCP rendszer (Veszélyelemzés a Kritikus Szabályozási Pontokon) bevezetésére teendő erőfeszítéseket. Az USDA eltökélt szándéka, hogy törvényi úton egy modern, tudományosan megalapozott ellenőrző rendszert hoz létre, amely szigorú határok között tartja a kórokozók számát az élelmiszerekben, megelőzve így a betegségek kialakulását. A törvényjavaslat kötelezi az élelmiszeripari vállalatokat a megfelelő mikrobiológiai tesztek elvégzésére. A HACCP rendszer alkalmazását kötelezővé tévő előírások kidolgozása leghamarabb ez év végére várható. (World Food Regulation Review, 1995. szeptember, 14-15. oldal)

84/95 London — A brit gyártók aggódnak a csokoládé direktíva tervezett módosítása miatt

Az 1973. évi kakaó és csokoládé direktíva felülvizsgálatára készülnek Brüsszelben, mivel nem felel meg többé az Európai Egységes Piac által támasztott követelményeknek. A régi direktíva ugyanis egy sor olyan, a termékek összetételére vonatkozó előírást tartalmaz, amely megengedi egyes Tagállamok sajátos termelési gyakorlatának folytatását. Így például az Egyesült Királyságban gyártott tejsokoládé több tejet, de kevesebb kakaót tartalmazhat, mint más országok hasonló termékei. Nyilvánvaló, hogy az Egységes Piac megvalósulása után már nem maradhatnak fenn ilyen eltérések, hiszen ez veszélyeztetné az áruk szabad áramlását. Angela Browning brit élelmiszerügyi miniszter most megnyugtatta a hazai gyártókat: mindent megtesz azért, hogy a módosítások kidolgozásakor ne szenvedjenek csorbát az Egyesült Királyság termelőinek speciális érdekei. (World Food Regulation Review, 1995. szeptember, 12-13. oldal)

85/95 USA — A költségvetési megszorítások racionalizálásra készítetik a FSIS-t

Az USDA Élelmiszerbiztonsági és Ellenőrző Szolgálat (FSIS) az 1996-os pénzügyi évben 563 millió dollárral gazdálkodhat, ami alig teszi lehetővé a hús- és baromfihús felügyeletével kapcsolatos tevékenység eddigi szintjének fenntartását, de semmiképpen sem nyújt fedezetet a továbbképzéshez szükséges tárgyi és személyi feltételek előteremtéséhez. A FSIS intenzíven keresi a pótlólagos források felkutatásának, illetve saját tevékenysége racionalizálásának lehetőségeit, mindenkor szem előtt tartva a közegészségügyi feladatok prioritását. Élelmiszer-biztonsággal kapcsolatos stratégiájuk a szabályozás és az intézményrendszer átfogó reformján kívül a HACCP rendszer bevezetésére irányul. Ennek jegyében szeptember hónap folyamán számos konzultációt folytattak a fogyasztókkal, valamint az iparágak és más szervezetek képviselőivel. Végső stádiumba jutott a Federal Register átdolgozása is, amely a jelenlegi szabályozást alkalmassá teszi a HACCP rendszer adaptálására. További ésszerűsítés lenne, ha a FSIS hagyhatná jóvá a húskészítményekhez hozzáadott komponenseket, illetve a vállalatok feldolgozó berendezéseit és minőségirányítási terveit. A húskészítmények azonosítási és összetételi szabályaira vonatkozó jelenlegi rendelkezések további fenntartását szükségesnek találja a FSIS. (World Food Regulation Review, 1995. november, 14-15. oldal)

86/95 EU direktíva a csomagolásról és a csomagolási hulladékokról

1994 decemberében fogadták el és 1996 júniusában lép érvénybe a csomagolásról és a csomagolási hulladékokról szóló direktíva, amely egyrészt a környezet védelmét, másrészt az eltérő nemzeti szabályozásból fakadó kereskedelmi korlátok lebontását hivatott szolgálni. A direktíva alapelve az ún. "hierarchikus hulladékkezelés": elsősorban a csomagolóanyagok mértéktelen felhasználását kell visszafogni, másodsorban jöhet szóba a hulladékok újrahasznosítása, végül a minden anyag- vagy energia visszanyerés nélküli megsemmisítés (pl. elégetés) csak a legutolsó lehetőségként veendő figyelembe. A direktíva elfogadását hosszú, 4 éves vita előzte meg. Különösen Németország, Hollandia és Dánia volt az, amely hatékonyabb környezetvédelmet, azaz a "zöldebb" magatartásra való jobb ösztönzést várta volna el az új jogszabálytól. A munka tehát tovább folyik: az Európai Bizottság máris egy új tervezeten dolgozik, amely biztosítaná a csomagolóanyagok azonosíthatóságát, a CEN (Európai Szabványosítási Bizottság) pedig előkészíti a direktíva által meghatározott alapvető követelmények kidolgozását. Lázasan tevékenykednek az egyes tagállamok is, hogy a hatályba lépés időpontjáig nemzeti előírásaikat összhangba hozzák az EU

keretdirektíva követelményeivel. (World Food Regulation Review, 1995. november, Speciális melléklet)

87/95 EU — Tudományos konferencia a növekedési hormonkészítmények alkalmazásáról

Washington egyre erősebb nyomást gyakorol az Európai Unióra, hogy elérje a növekedési hormonkészítmények felhasználásával előállított élelmiszerekre kivetett embargó feloldását. A súlyosbodó problémák megvitatására Franz Fischler, a Bizottság mezőgazdasági ügyekért felelős tisztviselője 1995. november 29-re háromnapos tudományos konferenciát hívott össze Brüsszelbe. Európában már 1988 óta tilos a növekedést stimuláló hormonkészítmények, pl. a BST alkalmazása, ami viszont az Egyesült Államokban engedélyezve van a tehének tejhozamának fokozására. Mivel az USA tudományosan megalapozatlannak tartja a hormonkészítmények tilalmát, kilátásba helyezte, hogy hivatalosan panaszt emel az EU ellen a Kereskedelmi Világszervezetnél. Maga Franz Fischler is elengedhetetlenül szükségesnek véli a szilárd tudományos alapokon nyugvó, hosszútávú európai politika kialakítását a hormonok használatával kapcsolatban. (World Food Regulation Review, 1995. november, 19. oldal)

88/95 London — Dereguláció az élelmiszerhigiéniai törvénykezésben

Baroness Cumberlege, az Egészségügyi Minisztérium parlamenti titkára 1995. szeptember 14-én bejelentette, hogy több más kormány szerv közös kezdeményezésére – az egyszerűsítés követelményét szem előtt tartva – hatályon kívül helyeznek 12 élelmiszerhigiéniai jogszabályt, mindössze 2 rendeletcsomaggal pótolva azokat. Az 1995. évi Élelmiszerbiztonsági (Általános Élelmiszerhigiéniai) Rendeletnek tulajdonképpen azt az EK Élelmiszerhigiéniai Direktívát honosítják, melynek kidolgozásában az Egyesült Királyság oroszánrészt vállalt. A direktíva korszerű alapokra helyezi a higiénia vonatkozó előírásokat, meghatározva az általános alapelveket, nyomatékosan hangsúlyozva az ipar és a forgalmazók felelősségét a rizikófaktorok kontroll alatt tartásában. A brit kormány már régebben elkötelezte magát a bürokrácia leépítése mellett, aminek azonban együtt kell járnia a leghatékonyabb higiéniai szabványok kidolgozásával. (World Food Regulation Review, 1995. november, 11-12. oldal)

89/95 EU — Nem szabad közvetlenül összekapcsolni a mezőgazdasági politikát és a környezetvédelmet

Az agrárexportőr országok hiába próbáltak a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) kereskedelmi és környezetvédelmi bizottságának szeptemberi

ülésén vitát kezdeményezni a mezőgazdasági kereskedelem liberalizálásáról, mert az Európai Unió képviselői részéről heves ellenállásba ütköztek. A nem kevés bírálatra válaszolva Alessandro Paolicchi, az EU delegátusa kijelentette: a mezőgazdaságról szóló vita újraélesztése helyett a bizottságnak inkább a kereskedelem és a környezetvédelem közötti kapcsolatra kellene koncentrálnia figyelmét. Az Európai Unió visszautasítja az általában vett agrárpolitika és a környezetvédelem ügyének összekapcsolására tett kísérleteket. Ezzel szemben több állam (Argentína, Ausztrália, Kanada, Mexikó és Új-Zéland) képviselője – keményen ostromozva az Unió Közös Mezőgazdasági Politikáját (CAP) – egyöntetűen arra az álláspontra helyezkedett, hogy az agrártámogatások leépítése komoly mértékben hozzájárul a vegyszerek felhasználásának, valamint a talaj kizsárolásának csökkentéséhez. A helyes vámpolitika pedig a természeti erőforrások ésszerűbb kiaknázására ösztönzi a fejlődő országokat, nagyobb bevételeket biztosítva számukra. Az indiai nagykövet véleménye szerint viszont indokolatlan lenne a környezetvédelmi hiányosságok és mulasztások miatt kereskedelmi szankciókat kiszabni, ami elsősorban a harmadik világ országait sújtaná. (World Food Regulation Review, 1995. november, 4-5. oldal)

90/95 ASEAN – Tisztességtelennek tartják az egyes élelmiszerek speciális szállítási feltételeiről szóló direktívát

Fidel Ramos fülöp-szigeteki elnök élesen bírálta azt az 1993 júniusában kibocsátott EU direktívát, amely különleges bánásmódot ír elő a folyékony, a poralakú, illetve a szemcsézett élelmiszerekre, kötelezve egyszersmind a szállítókat speciális konténerek alkalmazására is. Az elnök véleménye szerint ez az irányelv erősen korlátozza az Európába irányuló élelmiszerexportot, ami szükségessé teszi az ASEAN országok (Brunei, Fülöp-szigetek, Indonézia, Malájzia, Szingapúr, Thaiföld és Vietnám) közös fellépését. Ezek az államok ugyanis csak nagyon kis számban rendelkeznek az előírt különleges tartályokkal, és teljesen indokolatlannak tartják a jelenleg érvényben levő nemzetközi szállítási szabványoknál jóval szigorúbb feltételek alkalmazását. Az ilyen túlzott követelmények teljesítése jelentős mértékben megdrágítaná az exportot és a tengerentúli fogyasztói árakat egyaránt. (World Food Regulation Review, 1995. november, 11. oldal)

91/95 USA – Még mindig nem dőlt el véglegesen, hogy frissnek tekinthető-e a fagyasztott baromfi

A jövő év januárjától életbe lépő USDA-előírás szerint a címkén nem nevezhető frissnek az a baromfihús, amelyet 26°F (-3,3°C) hőmérséklet alá hűtöttek; az ilyen árut a "mélyfagyasztott" szóval kell majd

megjelölni. A Szenátus Mezőgazdasági Költségvetési Albizottságának két vezetője, Thad Cochran és Dale Bumpers azonban – akik mindketten nagy baromfitenyésztő államból származnak – nem ért egyet ezzel a rendelkezéssel. A kaliforniai törvényhozók viszont helyeslik azt, mondván, hogy a nagyobb távolságokról szállított fagyasztott baromfi versenye miatt a helyi termelők gyakran kényszerülnek friss árujuk áron aluli értékesítésére. Számos egyéb technikai és jogi problémával is szembe kell nézni: így például nem világos, hogy az egyes államok hozhatnak-e egyáltalán eltérő törvényes rendelkezéseket e téren. (World Food Regulation Review, 1995. november, 14. oldal)

92/95 EU – Mélyreható reformintézkedések várhatók a kiskereskedelmi árak feltüntetésére

Az Európai Parlament 1995. szeptember 20-án ellenvetés nélkül jóváhagyta a kiskereskedelmi árak feltüntetésének módosítását célzó jogszabály-tervezetet azzal, hogy a jövőben radikális reformra van kilátás e téren. A törvényhozók egy olyan vegyes rendszer kialakításán munkálkodnak, ahol az egységárak és a "standard kiszerezési egységek" egyaránt jelen vannak a fogyasztók jobb tájékoztatása érdekében. A legutóbbi javaslatok is az ilyen irányú törekvések jegyében születtek. (World Food Regulation Review, 1995. november, 4. oldal)

93/95 Egyesült Királyság — Tanulmány a táplálkozás egészségügyi kihatásairól

Egy új jelentés részletesen tárgyalja az ún. funkciós élelmiszerek jövőbeli szerepét a népesség táplálkozásában, áttekintve egyszersmind a kereslet alakulására ható tényezőket és a nemzetközi piaci trendek változását is. A jelentés megállapítja, hogy bár évszázadok óta ismert az étrend és az emberek egészsége közötti szoros kapcsolat, mégis csak a legutóbbi időkben kezdenek nagyobb figyelmet szentelni a táplálkozás egészségügyi és a betegség-megelőzésben betöltött szerepének. Az említett jelentés:

- különös hangsúlyt fektet az élelmiszerek fiziológiai kihatásainak jövőbeli jobb kiaknázási lehetőségeire elsősorban a cukorbetegség, a bélműködés és a bélfertőzések, az emésztőszervek rákos daganatai, a szívkoszorúér-megbetegedések, valamint az állóképesség javítása terén;
- vizsgálja az élelmiszer-nyersanyagok változtatásának, illetve az új gyártási és kereskedelmi struktúrák kialakításának lehetőségét;
- áttekinti az aktív élelmiszer-komponensek főbb csoportjait, figyelembe véve a potenciális alkalmazhatóságot is;

- részletesen elemzi 20-30 európai, brit és amerikai vállalat érdekeltségét a funkciós élelmiszerek előállításában.

A jelentés hivatkozik a japán példára, miszerint a fiziológiailag aktív összetevőkkel dúsított közönséges élelmiszerek a népesség egészségének megőrzésével jelentős mértékben csökkenthetik a kormány egészségügyi kiadásait. Sok esetben elmosódhat a gyógyszerek és az élelmiszerek közötti éles határvonal is, hiszen a gyártók már nem csak úgy tekintenek az élelmiszerekre, mint tápanyagforrásra, hanem mint az egészségmegőrzés eszközére is. (World Food Regulation Review, 1995. október, 8-9. oldal)

94/95 USA — Törvényjavaslat az élelmezés biztonság megerősítésére

Bruce Andrews, a NASDA (Mezőgazdasági Minisztériumok Országos Szövetsége) elnöke augusztus 24-én olyan törvénytervezetet hozott nyilvánosságra, amely a jelenlegi teljes hús- és baromfihús ellenőrzési rendszer átalakítását célozza. Olyan, mindenre kiterjedő, egységes felügyeleti rendszerre van szükség, amely a mezőgazdasági üzemtől egészen a fogyasztó asztaláig képes összehangolni a biztonságos élelmiszer ellátást célzó erőfeszítéseket és meghatározni a potenciális kockázati tényezőket. Hivatkozva az USDA Élelmiszer Biztonsági és Ellenőrző Szolgálatára (FSIS) által korábban előterjesztett tervezetre – amely a HACCP rendszer alkalmazásával kívánja csökkenteni az élelmiszerekben előforduló kórokozók számát – Andrews leszögezi: a reformot nem csak a konkrét szabályozás, hanem a törvényhozás területén is végre kell hajtani. A NASDA törvényjavaslata egy kötelező, szigorúan tudományos alapokon nyugvó ellenőrzési rendszer létrehozására irányul, amely minden állatfajt és hústerméket magában foglal, beleértve az éttermeket és a kiskereskedelmi egységeket is, ahol nyers hús darálásával, pácolásával, füstölésével, vákuum csomagolásával vagy elosztásával foglalkoznak. A NASDA által megfogalmazott javaslatok jól kiegészíthetnék a HACCP rendszer alkalmazását. (World Food Regulation Review, 1995. október, 14-15. oldal)

95/95 USA — Egyszerűsödik a genetikailag módosított szervezetekkel kapcsolatos adminisztráció

A mezőgazdasági Minisztérium Állat- és Növényegészségügyi Szolgálatára (APHIS) olyan szabályozást javasol, amely jelentősen egyszerűsíti a genetikailag módosított növények szántóföldi ellenőrzésének és vizsgálatának feltételeit. A tervezet értelmében nem lenne szükség előzetes engedély megkérésére, hanem megelégednének az ilyen irányú szándék bejelentésével is. Csökkenne a szükséges jelentések száma és

egyszerűsödne az adott növények ún. "nem-szabályozott státuszának" elismerése. Mindezek a változások megkönnyíthetik a biotechnológia eredményeinek gyakorlatba való átültetését. Az APHIS a bejelentési kötelezettséget szeretné kiterjeszteni a genetikailag módosított szervezetek államok közötti szállítására is. Míg a jelenlegi gyakorlat szerint az engedély iránti kérvények és azok elfogadása a Szövetségi Közlönyben jelenik meg, addig a bejelentésekkel kapcsolatos információ csak az INTERNET hálózaton keresztül elérhető APHIS adatbázisban állna rendelkezésre. (World Food Regulation Review, 1995. október, 10-11. oldal)

96/95 Japán — Küszöbön áll az élelmiszer-jelölési előírások újabb revíziója

A Mezőgazdasági, Erdészeti és Halászati Minisztérium (MAFF) azt tervezi, hogy még az ősz folyamán újabb változtatást hajt végre az élelmiszerek jelölését illetően. A módosítás többek között valamennyi kiskereskedőtől megkövetelné egyes import-zöldségfélék származási helyének feltüntetését a vásárlók pontosabb tájékoztatása érdekében. 1997. április 1-étől kezdve a gyártóknak nem az előállítás időpontját, hanem azt a legkésőbbi dátumot kell majd megjelölniük az élelmiszereken, ameddig azok biztonságosan fogyaszthatók. Ez utóbbi tervezet ellen a feldolgozók és a kiskereskedők máris vétót emeltek, mondván, hogy rontja a versenypozíciójukat, ha nem utalhatnak közvetlenül az élelmiszerek frissességére. A fogyasztók viszont amiatt aggódnak, hogy például a tejtermékek esetében nem állapítható meg optimálisan a lejáratási idő. A szupermarketek azt tartanák leghelyesebbnek, ha a romlandó árukon mindkét időpont szerepelne. (World Food Regulation Review, 1995. október, 5-6. oldal)

97/95 Hollandia — Túlságosan enyhének találják a növényvédőszer engedélyezési feltételeit

Három környezetvédő szervezet egyhangú nyilatkozata alapján a peszticidek engedélyezésével kapcsolatos gyakorlat nem áll összhangban sem a törvény szellemével, sem az 1990-ben nyilvánosságra hozott Többéves Természetvédelmi Program (MYCPP) deklarált céljaival. A legfőbb kifogás az, hogy a peszticidek engedélyezési eljárása során nem veszik kellően figyelembe a három legfontosabb környezetvédelmi kritériumot, úgymint: lebomlás (perzisztencia), a vízi élőlényekre gyakorolt toxicitás, végül a talajvízbe való bejutás valószínűsége. (World Food Regulation Review, 1995. október, 7-8. oldal)

98/95 EU - A biotechnológia és az újszerű élelmiszerekre vonatkozó törvényhozás

Az újszerű élelmiszerekkel kapcsolatos jogi szabályozás gondolata már több évtizedes múltra tekint vissza, de csak 1990-ben született meg az első átfogó rendelkezés a genetikailag módosított szervezeteket (GMO) tartalmazó anyagokról, beleértve azok forgalmazását is (lásd: 220/90/EEC számú Tanácsi Direktíva). Ettől kezdve felgyorsultak az események: 1991-ben rendelet jelent meg a bioélelmiszerekről, amely lehetővé tette a biotechnológiai úton előállított alapanyagok felhasználását is. A fejlődés azonban itt sem torpant meg: 1995 októberében közös minisztertanácsi állásfoglalás megalkotására került sor az újszerű élelmiszerekkel kapcsolatos törvényhozásról. Eszerint egy élelmiszer vagy annak valamely összetevője akkor tekinthető "újszerűnek", ha azt korábban nem használták emberi fogyasztásra és ha megfelel a felállított 6 kategória valamelyikében szereplő követelményeknek (pl. GMO-t vagy szándékosan módosított molekuláris struktúrát tartalmaznak, mikroorganizmusokból, gombákból vagy moszatokból kerültek előállításra stb.). Az októberi Közös Állásfoglalás többek között javasolja, hogy az újszerű élelmiszerek vagy komponensek csak törvényi jóváhagyás után legyenek forgalmazhatók az Európai Unióban. Szükség van az újszerű élelmiszerekre vonatkozó jogi előírások harmonizálására is a már meglévő egyéb jogszabályokkal. Különösen fontos a jelölés kérdése: az összetétel, a tápérték és a funkció minden jelentősebb változásáról objektíve tájékoztatni kell a fogyasztót. (World Food Regulation Review, 1995. december, 19-21. oldal)

99/95 EU - "Élelmiszer- és Italipar 2000"

Francis Gautier, az EU Élelmiszer- és Italgyártó Iparágai Szövetségének (CIAA) elnöke 1995. október végén Londonban megnyitotta az "Élelmiszer- és Italipar 2000" nevű konferenciát. A tagállamok, a nemzetközi szervezetek és a főbb multinacionális csoportok képviselőit mintegy 500 szakértő volt jelen. Martin Bangemann, az Európai Bizottság ipari ügyekért felelős tagja megnyitó beszédében kiemelte, hogy a termelési értéket tekintve az élelmiszeripar vezető helyen áll az Unióban, s ez a helyzet várhatóan az ezredforduló után is fennmarad. Az iparág prosperitásának alapja a technológiai innováció, amelyet a jövőben sem szabad semmilyen módon korlátozni. Bangemann elismerően szólt az élelmiszer-törvényhozás harmonizálása irányában tett erőfeszítésekről és reményének adott hangot, hogy viszonylag rövid időn belül megoldódik az újszerű élelmiszerek egyértelmű szabályozása is. A téma fontosságára való tekintettel a konferencián külön szakértői értekezlet vitatta meg az innováció és a modern technológiák

élelmiszeriparban való alkalmazásának kérdéseit. Teljes volt az egyetértés abban, hogy gazdasági és egyéb előnyeiket tekintve a fejlett eljárások (pl. biotechnológia) nélkülözhetetlenek az iparág számára, ugyanakkor megfelelő és lehetőleg egyszerű információs módszerekre is szükség van a fogyasztók részéről megnyilvánuló jogos aggodalom leszerelése érdekében. A konferencia további felszólalói az élelmiszeripar versenyképességének fokozásáról, valamint a megújult világpiacon betöltött szerepéről beszéltek. (World Food Regulation Review, 1995. december, 25. oldal)

100/95 EU - Kompromisszumos javaslatok születtek az újszerű élelmiszerek jelöléséről

Október 23-án az Európai Miniszteri Tanács Luxemburgban ellentmondásos kompromisszumra jutott a genetikailag módosított szervezeteket (GMO) tartalmazó élelmiszerek általános jelölési alapelveit illetően. A leginkább vitatott megállapítás szerint egy GMO-alapanyagokat is tartalmazó élelmiszer-készítmény mindaddig mentesül a speciális jelölési követelmények alól, amíg teljesen ekvivalens a hasonló, de kizárólag hagyományos úton előállított élelmiszerekkel. Így például a genetikailag módosított cukorrépából készült cukor semmiben sem különbözik a párjától. A direktíva-javaslat támogatói – köztük Martin Bangemann, a Bizottság Ipari Főigazgatóságának vezetője – előszeretettel érvelnek azzal, hogy az ilyen jelölési gyakorlat messzemenően összhangban állna a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) liberalizálási törekvéseivel. Élesen tiltakozik viszont Németország, Dánia, Ausztria és Svédország képviselője mondván, hogy nevéen kell nevezni a genetikailag módosított szervezeteket. Hasonló állásponton vannak egyes környezetvédő szervezetek is, a fogyasztói érdekvédelem jelszavát tűzve zászlajukra. A vitában a végső szót az a Bizottság által felállított szakértői testület mondja majd ki, amely azt hivatott eldönteni, hogy a GMO-alapanyagokat tartalmazó élelmiszerek valóban nem különböznek-e semmiben a hagyományos termékektől. (World Food Regulation Review, 1995. december, 26. oldal)

101/95 EU - Termékfelelősség az élelmiszeriparban: korunk legnagyobb kihívása

Mintha a hatvanas, hetvenes évek Európájában – különösen az Egyesült Államokhoz viszonyítva – kissé háttérbe szorult volna az élelmiszerbiztonság és a termékfelelősség ügye. Pedig soha nem volt még nagyobb szükség e fogalmak pontos körülhatárolására és szigorú szabályozására, mint éppen napjainkban, amikor veszedelmes méreteket ölt az allergia, az ételmérgezések és egyéb, élelmiszerek által okozott

megbetegedések száma, a környezetszennyezés, valamint az a tény, hogy kórokozó mikroorganizmusok újabb és újabb törzseit izolálják. Ezen a helyzeten próbált változtatni a 372/85/EEC számú Termékfelelősségi Direktíva, illetve a hét évvel később kibocsátott 59/92/EEC számú Termékbiztonsági Direktíva. Mindkét irányelv a fogyasztók érdekeinek védelmét szolgálja, bár egyik sem meríti ki maradéktalanul a jogi szabályozás eszközeit (a túlságosan tágra szabott keretek sok mindent az alkalmazó tagállamok saját belátására bízna). Mégis elmondhatjuk, hogy jó nyomon halad a fejlődés Európában: a megnövekedett fogyasztói tudatosság állandó nyomást gyakorol az élelmiszeriparra és a törvényhozókra egyaránt a továbblépés irányában. (World Food Regulation Review, 1995. december, Különleges melléklet)

102/95 USA - Bizottság alakult az étrendi kiegészítők jelölésével kapcsolatos kérdések tanulmányozására

Az 1994. évi Étrendi Kiegészítők Egészségügyi és Tájékoztatási Törvénye (DSHEA) rendelkezik egy 7 tagú szakértői bizottság felállításáról, melynek feladata az, hogy 2 éven belül dolgozzon ki tanulmányt és jelentést az étrendi kiegészítők megfelelő jelöléséről. Itt egy új fogalommal kell megismerkednünk: "gyógyhatású élelmiszerek" ("nutraceuticals") azok, amelyek a maguk teljességében vagy különböző összetevőik révén alkalmasak bizonyos betegségek megelőzésére vagy kezelésére, illetve amelyek általában véve jótékony hatást gyakorolnak az emberek egészségének megőrzésére. Az étrendi kiegészítők mellett ide tartoznak a különféle speciális és gyógyhatású élelmiszerek, valamint a tabletták, ital vagy gabonapehely formájában rendkívül sok energiát koncentráló ún. "szuper tápláló élelmiszerek". A törvény által említett bizottság 1996 januárjában kezdi meg működését, s várhatóan októberre dolgozza ki ajánlásait. (World Food Regulation Review, 1995. december, 24. oldal)

103/95 USA - Fokozottan figyelembe kell venni a gyerekekre leselkedő környezeti ártalmakat

A Környezetvédelmi Hivatal (EPA) új politikai koncepciója különös figyelmet fordít a csecsemők és a gyermekek egészségét fenyegető kockázati tényezőkre. Az eddigi környezetvédelmi szabványok ugyanis alapvetően a felnőttek érdekeit vették figyelembe és az ő káros hatásoknak való kitettségüket vizsgálták. Az ártalmas környezeti tényezők azonban sokkal inkább veszélyeztetik a gyerekeket, mivel ők több friss terméket, csapi vizet, gyümölcslevet és tejet fogyasztanak. Ezen a helyzeten kíván változtatni az új EPA-program, amely az országos környezetvédelmi és közegészségügyi szabványok kidolgozásánál

prioritást biztosít a gyermekeket fenyegető ártalmak felmérésének.
(World Food Regulation Review, 1995. december, 15-16. oldal)

104/95 EU - Hamarosan számítani lehet a védelem alá eső regionális termékek első jegyzékének közzétételére

Két éves szünet után most várható, hogy 1995 végére megjelenik azon élelmiszerek első jegyzéke, amelyeket érint a földrajzi jelölések védelmére és az eredetvédelemre vonatkozó előírás (mint ismeretes, az erről intézkedő 2081/92 és 2082/92 számú rendeletek 1993 nyarán léptek hatályba). Az említett jegyzék kiadása megszilárdíthatja az európai termelők pozícióját a világpiacon. (World Food Regulation Review, 1995. december, 7-8. oldal)

A hírekben közöltek háttéranyagai a megadott számok alapján a KÉKI-ÉLMINFO-nál megrendelhetők.

H A Z A I L A P S Z E M L E

Összeállította: *Boross Ferenc*

- Csiba András, Juhász Sándor, Lombai György, Szentgyörgyi Mária:
Formaldehid meghatározása különböző élelmiszeranyagból, nagy hatékonyságú folyadék kromatográfiával
Élelmezési Ipar, **49** (1995) 9, 275-279
- Hídvégi Máté, L. Preston Mercel, Lásztity Radomir: Nélkülözhetetlen aminosavak növekedésre gyakorolt hatásának összehasonlító vizsgálata
Élelmezési Ipar, **49** (1995) 10, 304-309
- Schöberl Erika: Húskészítmények dúsítása növényi rostokkal I és II.
Élelmezési Ipar, **49** (1995) 10, 310-313; 11, 328-334
- Csiba András, Szentgyörgyi Mária, Lombai György: Pörköltkávék tisztaságvizsgálatának szempontjai
Élelmezési Ipar, **49** (1995) 11, 325-327
- Lásztity Radomir, Gelencsér Éva Sarkadi Lívია: Eredmények és gondok a hazai élelmiszerfehérje kutatásban
Élelmezési Ipar, **49** (1995) 12, 361-365
- Biacs Péter, Szabó Erzsébet: Az élelmiszerjelölés és a termékminőség kapcsolata
Élelmezési Ipar, **49** (1995) 12, 366-371